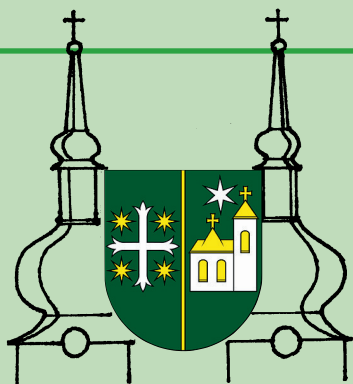

Hlásnik

Spravodaj Mestského úradu Šaštín-Stráže

Ročník IX.

číslo 1

marec 2008

*Jar už začala, slniečko svieti,
na lúke rozkvitli voňavé kvety.*

*K novej jari veľa sily,
by ste v zdraví dlho žili.*

*Na Veľkú noc veľa vody,
spokojnosti, pohody,
požehnané veľkonočné sviatky
a hojnosť milosti
od vzkrieseného Krista,
praje redakcia Hlásnika.*

Veselé veľkonočné sviatky

Fašiangy, Turíce, Veľká noc ide...

Ani sa nenazdáme a ďalší rok je za nami. Nedávno sme privítali ten nový, prišiel čas plesov, zábav, fašiangov a karnevalov. Za dverami už čaká Veľká noc. Príjemné jarné sviatky, vrelo očakávané po nekonečnej zime, snehu a čapkanici po cestách a chodníkoch.

Každý sa už teší na zelenú trávičku s prvými kvetinkami - poslami jari. Na príchod jari sa pripravujeme aj v školách. V Špeciálnej základnej škole Šaštín-Stráže pripravujeme už 4. veľkonočné tvorivé dielne. Ukážky z tých minuloročných sú na fotografiách.

Deti spolu s pedagógmi pripravujú veľkonočné dekorácie a ozdoby od výmyslu sveta. Niektoré si odnesú deti domov, ale väčšina poslúži ako príjemná jarná dekorácia školy. Dovoľujeme si pozvať nielen školákov a s pani učiteľkami, ale taktiež všetkých Vás, ktorí sa radi pokocháte na veselých výrobkoch našich školákov. Veľkonočná výstava bude pre verejnosť prístupná v priestoroch ŠZŠ v utorok a v stredu, t.j. 18. a 19. marca v týždni pred veľkonočnou šibačkou.

Tešíme sa na hrejivé jarné slniečko, zobúdzajúcu sa prírodu, návrat vtáčikov z teplých krajín. Príjemný je i ten jarný ošial veľkého upratovania v našich príbytkoch a ešte príjemnejší, keď to upratovanie už máme za sebou.

Príjemné prežitie veľkonočných sviatkov, veselú šibačku a krásnu jar Vám praje

kolektív ŠZŠ Šaštín-Stráže.

Všeobecne záväzné nariadenie mesta o dani z nehnuteľností č. 25/2007

o podmienkach určovania a vyberania dane z nehnuteľností na území mesta Šaštín-Stráže.

Úvodné ustanovenie - § 1

1/ Mestské zastupiteľstvo v Šaštíne-Strážach rozhodlo podľa § 11 ods. 4, písm. d/ zákona č. 369/1990 Zb o obecnom zriadení, že zavádza **od 1. januára 2008 daň z nehnuteľností na kalendárny rok 2008**, ktorý je zdaňovacím obdobím aj na ďalšie zdaňovacie obdobia.

2/ Základné ustanovenia o zdaňovaní pozemkov, stavieb a bytov sú uvedené v druhej časti zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú daňovníka dane z nehnuteľností, predmet dane z nehnuteľností, základ dane z nehnuteľností, základné ročné sadzby dane z nehnuteľností, ktoré môže mesto týmto všeobecne záväzným nariadením zvýšiť alebo znížiť, oslobodenie vybraných druhov pozemkov a zníženie dane správcom dane, vznik a zánik daňovej povinnosti, povinnosť daňového priznania, vyrubenie dane a platenie dane.

Čl. I - Daň z pozemkov - § 2

Základ dane

1/ Základom dane z pozemkov pre pozemky druhu **orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady a trvalé trávne porasty** je hodnota pozemku bez porastov určená vynásobením výmery pozemkov v m² a hodnoty pôdy za 1 m² uvedenej v prílohe č. 1 zákona č. 582/2004 Z.z.

2/ Základom dane z pozemkov pre **lesné pozemky**, na ktorých sú hospodárske lesy, **rybníky** s chovom rýb a za ostatné hospodársky využívané **vodné plochy** je hodnota pozemku určená vynásobením výmery pozemkov v m² a hodnoty pozemku zistenej na 1 m² podľa zákona č. 382/2004 Z.z.

3/ Základom dane z pozemkov pre pozemky druhu **záhrady, zastavané plochy a nádvoria, stavebné pozemky a ostatné plochy** je hodnota pozemku určená ako pod bodom 1/.

§ 3 - Sadzba dane

1/ Ročná sadzba dane z pozemkov je pre všetky druhy pozemkov 0,25% zo základu dane.

2/ Ročná sadzba dane z pozemkov uvedená v § 3 ods. 1 tohto VZN sa v celom meste zvyšuje takto:

a/ za ornú pôdu, chmeľnice, vinice, ovocné sady na 0,30% zo základu dane,

b/ za trvalé trávne porasty na 0,30% zo základu dane,

c/ za lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy na 0,40% zo základu dane,

d/ za rybníky s chovom rýb a ostatné hospodársky využívané vodné plochy na 0,40% zo základu dane,

e/ za ostatné plochy na 0,30% zo základu dane.

3/ Ročná sadzba z pozemkov uvedená v § 3 ods. 1 tohto VZN sa v časti mesta zvyšuje takto:

a/ v časti mesta RO Gazárka, v ktorej sa nachádzajú stavebné pozemky, je sadzba z pozemkov 0,50% zo základu dane.

Čl. II - Daň zo stavieb - § 4

Základ dane, sadzba dane

Základom dane zo stavieb je výmera zastavanej plochy v m². Zastavanou plochou sa rozumie pôdorys stavby na úrovni najrozsiahlejšej nadzemnej časti stavby, pričom sa do zastavanej plochy nezapočítava prečnievajúca časť strešnej konštrukcie stavby.

1/ Ročná sadzba dane zo stavieb je 1 Sk za každý aj začatý m² zastavanej plochy.

2/ Ročná stavba dane zo stavieb v § 4 ods. 1 tohto VZN sa v celom meste zvyšuje takto:

a/ 3 Sk za stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu.

b/ 5 Sk za stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu.

c/ 15 Sk za stavby rekreačných a záhradkárskych chát a domčekov na individuálnu rekreáciu.

d/ 6 Sk za samostatne stojace garáže a samostatné stavby hromadných garáží a stavby určené na tieto účely, postavené mimo bytových domov.

e/ 25 Sk za priemyselné stavby a stavby slúžiace energetike, stavby slúžiace stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie, vrátane stavieb na vlastnú administratívu.

f/ 40 Sk za stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a zárobkovou činnosťou.

g/ 10 Sk za ostatné stavby neuvedené v písmenách a/ až f/.

3/ Upravená sadzba dane zo stavieb uvedená v § 4 ods. 2 tohto VZN sa zvyšuje pri viacpodlažných stavbách o príplatok 1,-Sk za každý aj začatý m²

zastavanej plochy za každé ďalšie podlažie okrem nadzemného (prízemia).

Čl. III - Daň z bytov - § 5

Sadzba dane

1/ Ročná sadzba dane z bytov je 1,- Sk za každý aj začatý m² podlahovej plochy bytu a nebytového priestoru v bytovom dome.

2/ Ročná sadzba dane z bytov uvedená v § 5 ods. 1 tohto VZN sa v celom meste zvyšuje na 4 Sk za každý aj začatý m² podlahovej plochy bytu a nebytového priestoru.

Čl. IV - § 6

Oslobodenie od dane a zníženie dane

1/ Správca dane ustanovuje, že poskytuje oslobodenie od dane z pozemkov na:

a/ pozemky, na ktorých sú cintoríny.

b/ pozemky verejne prístupných parkov, priestorov a športovísk.

2/ Správca dane ustanovuje, že poskytuje zníženie dane zo stavieb a bytov takto :

30% z daňovej povinnosti na stavby na bývanie vo vlastníctve občanov s ťažkým zdravotným postihnutím (držiteľmi preukazu ZŤP), ktoré slúžia na ich trvalé bývanie,

30% z daňovej povinnosti na garáže vo vlastníctve občanov s ťažkým zdravotným postihnutím (držiteľmi preukazu ZŤP), ktoré slúžia pre motorové vozidlo používané na ich dopravu.

Čl. V - § 7

Daňové priznanie

1/ Daňovník dane z nehnuteľností podá daňové priznanie do 31. januára 2008.

Čl. VI - § 8

Vyrubovanie dane

1/ Správca dane ustanovuje, že daň nižšiu ako 50 Sk nebude vyrubovať, ani vyberať.

Čl. VII - § 9

Platenie dane

1/ Vyrubená daň z nehnuteľností je splatná do 31. mája 2008.

2/ Správca dane z nehnuteľností na rok 2008 určuje, že vyrubená daň z nehnuteľností je splatná v štyroch rovnakých splátkach a to najneskôr :

- prvá splátka do 31. mája,

- druhá splátka do 31. júla,

- tretia splátka do 30. septembra,

- štvrtá splátka do 30. novembra bežného roka, na ktorý sa daň vyrubuje.

(pokračovanie na str. 3)

Všeobecne záväzné nariadenie mesta o dani z nehnuteľností č. 25/2007

(dokončenie zo str. 2)

3/ Vlastník nehnuteľností, ktorý v priebehu roka 2008 vydraží nehnuteľnosť, ktorá je predmetom dane z nehnuteľností, zaplatí pomernú časť ročnej dane za rok 2008 začínajúc mesiacom nasledujúcim po dni, v ktorom nehnuteľnosť v dražbe nadobudol až do konca príslušného zdaňovacieho obdobia.

Čl. VIII - § 10

Záverečné ustanovenia

1/ Pokiaľ v tomto VZN nie je podrobnejšia úprava, odkazuje sa na zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.

2/ Na konanie vo veciach daní z nehnuteľností sa vzťahuje zákon

č. 5121/1992 Z.z. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

3/ Dňom účinnosti tohto všeobecne záväzného nariadenia o dani z nehnuteľností sa zrušuje VZN o dani z nehnuteľností na rok 2006 č. 19/2005 zo dňa 15.12.2005 a Doplňok č. 1/2006 k VZN č.19/2005 o dani z nehnuteľností na kalendárny rok 2007.

4/ Mestské zastupiteľstvo mesta Šaštín-Stráže sa na tomto VZN uznieslo uznesením č. 25/2007 dňa 13. decembra 2007.

(Toto VZN bolo redakčne skrátené. Celé je k nahliadnutiu na Mestskom úrade Šaštín-Stráže)

Ty ešte netriediš? Tak už aj začni!

V súčasnosti triedi odpad asi 70-80% obcí na Slovensku z celkového počtu 3000 obcí. Zatiaľ triedia dobrovoľne, ale od roku 2010 bude triedenie - separovanie predpisovať samosprávam zákon. Budeme musieť triediť 5 zložiek: *sklo, papier, plasty, kovy a bioodpad*.

Priemerne vyprodukuje každý z nás ročne 150-200 kg odpadu. Ak ho budeme triediť, môže sa tretina z toho množstva recyklovať - použiť ešte raz. Mnohí odpad triedia, ale čo z toho, ak niekto vyhodí medzi plastové fľaše uschnuté kvety z vázy, alebo celé vrecko netriedeného odpadu zo smetného koša medzi papier? Ak si nie ste istí, čo kam patrí, tu vám prinášame malý „ťahák“.

Modrý kontajner - PAPIER:

Patrí: noviny, časopisy, skartovaný papier, škatule - kartón, lepenka, obalový papier. Nepatrí: alobal, kopírovací papier, celofán, znečistený papier, samoprepisovací papier, použité plienky a obrúsky, obaly od mlieka, voskový papier.

Žltý kontajner - PLASTY:

Patrí: PET fľaše od nápojov, viacvrstvé obaly od nápojov, fólie, tégliky, polystyrén, čisté plastové obaly. Nepatrí: PET fľaše od oleja a iných znečisťujúcich látok, nádoby od domácej chémie, železo, sklo, obaly od jogurtov.

Zelený kontajner - SKLO:

Patrí: sklenené obaly rôznych farieb, fľaše od nápojov, oleja, poháre od zaváranín, tabuľové sklo. Nepatrí: zrkadlá,

lepené sklo, žiarivky, železo, keramika, porcelán, autosklo, drôtené sklo.

Čierny kontajner - ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD:

Patrí: domový odpad, ktorý sa nerecykluje. Nepatrí: PET fľaše, papier, autobatérie, chemikálie.

Na zber zmesového komunálneho odpadu sú určené plastové nádoby o objeme 240 litrov a 1100 litrov, plechové o objeme 110 litrov. Odpad je vyvážaný na smetisko Bobogdány v Šaštíne-Strážach firmou A.S.A. SLOVENSKO spol.s r.o. Zohor 2 x do mesiaca.

Čo patrí medzi **bioodpad** a ako s ním čo najrozumnejšie nakladať sa dozviete v ďalšom čísle Hlásnika.

Mesto Šaštín-Stráže zabezpečí separovaný zber zložiek komunálneho odpadu v spolupráci s firmou VEPOS Skalica podľa zmluvy: plastové fľaše, sklo, papier, jednorázovo organizovaný zber akumulátorov.

Pre separovaný zber zložiek komunálneho odpadu z domácností sú určené farebne rozlíšené nádoby. Nádoby na separovaný zber budú dodané firmou, ktorá bude separovaný zber vykonávať a umiestňovať na presne určených miestach v meste. Povinnosťou občana je zapojiť sa do separovaného zberu a ukladať odpady a drobný stavebný odpad tam, kam mesto určí. Mesto zabezpečí podľa potreby, najmenej dvakrát do roka zber a prepravu objemových odpadov za účelom ich zhodnotenia alebo zneškodnenia.

Majiteľ - pôvodca odpadu z demolácií, rekonštrukcií domov a bytov, nábytok a ostatné zariadenie z domácností, je povinný oznámiť mestu vykonanie takýchto prác a dohodnúť spôsob odvozu. Zhodnotenie, resp. zneškodnenie tohto odpadu sa vykoná na náklady majiteľa. Stavebník alebo investor, pri ktorého činnosti stavebné odpady vznikajú, je povinný uzatvoriť zmluvu o odvoze a likvidácii odpadov s oprávneným vývozcom alebo prevádzkovateľom skládky odpadov, pokiaľ si stavebné odpady na skládku odpadov privezie vlastným dopravným prostriedkom, alebo iným spôsobom.

Mesto určí na likvidáciu drobných stavebných odpadov, ktoré vznikajú na jeho území presne určené miesto. Je zakázané pod pokutou ukladať stavebné odpady ako aj drobné stavebné odpady na iné miesto, než na to určené a tým vytvárať nepovolené skládky odpadov.

Teraz vám prinášame zopár informácií z 12-stranového **Všeobecne záväzného nariadenia mesta Šaštín-Stráže č. 26/2007** o komunálnych odpadoch a drobných stavebných odpadoch a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Čl. 9 - Sadzba poplatku

1. Sadzba poplatku pre občana s trvalým alebo prechodným pobytom je stanovená vo výške

a) Sadzba je 0,8220 Sk pre osobu na kalendárny deň, t.j. 300,-Sk na rok, ak žijú v domácnosti 1, 2 osoby

b) Sadzba je 0,6850 Sk na osobu a kalendárny deň, t.j. 250,-Sk na rok, ak žijú v domácnosti 3, 4 a 5 osôb

c) Sadzba je 0,6028 pre osobu a kalendárny deň, t.j. 220,-Sk na rok, ak žije v domácnosti 6 a viac osôb.

2. Sadzba poplatku pre podnikateľské subjekty, právnickú alebo fyzickú osobu - podnikateľa, organizácie, školy je 3,-Sk na jedného zamestnanca na deň. Výška poplatku sa vypočíta podľa § 79 odst.2 písm.b) zák.582/04.

3. Sadzba poplatku pre podnikateľské subjekty, ktoré využívajú množstvový zber je 0,20 Sk za 1 liter.

4. Sadzba poplatku pre veľkoplošné kontajnery je 300,-Sk/1 m3.

5. Sadzba pre fyzické osoby - majiteľov rodinných domov, ktorí nemajú v obci trvalý ani prechodný pobyt je stanovená 0,9041 pre osobu a kalendárny deň, t.j. 330,-Sk na rok.

6. Sadzba pre majiteľov rekreačných chat a predajných stánkov v Rekreačnej oblasti Gazárka a Záhradkárske osady I. a II., ktoré sú zaradené do systému množstvového zberu je 0.20 Sk / 1 liter.

(pokračovanie na str. 4)

Ty ešte netriediš? Tak už aj začni!

(dokončenie zo str. 3)

Majitelia rekreačných chát používajú plechové nádoby o objeme 110 litrov. Poplatok sa vypočíta ako súčin veľkosti nádoby v litroch, t.j. 110 x 0,20 x frekvencia vývozov.

Čl. 12. - Vyrubenie poplatku

1. Poplatok vyrubí mesto Šaštín-Stráže jedenkrát ročne platobným výmerom.
2. Ak poplatník uhradil obci poplatok vyšší, ako bol poplatník povinný uhradiť, obec preplatok poplatníkovi vráti do 30 dní odo dňa doručenia dodatočného platobného výmeru. Obec nie je povinná vrátiť preplatok nižší ako 100 Sk.

Čl. 13 - Oslobodenie a úľavy

1. Mesto Šaštín-Stráže zníži alebo odpustí poplatok fyzickým osobám s trvalým pobytom v Šaštíne-Strážach po predložení dokladov - potvrdení, alebo „Vyhlasení platiteľa“

a) odpustí poplatok osobám pobývajúcim dlhodobo v zahraničí (365 kalend. dní),

b) odpustí poplatok osobám, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody,

c) zníži poplatok osobám s preukazom občana s ťažkým zdravotným postihnutím na 1/2 z najvyššej sadzby, t.j. 0,6850 Sk na osobu a kalend. deň, t.j. 0,3425 Sk na osobu a kalend. deň.

Čl. 14 - Spôsob platenia poplatku

Poplatníci, fyzické osoby, právnické osoby-podnikatelia sú povinné uhradiť poplatok mestu poštovou poukážkou, alebo v hotovosti do pokladne mestského úradu, alebo bezhotovostným prevodom v termínoch:

a) jednorázovo do 30. júna

b) v dvoch splátkach a to do 30. júna a 30. septembra.

Chystáte sa do prírody?

Jar sa blíži mŕľovými krokmi a mnohí z nás sa chystajú vynahradiť svojim deťom alebo vnúčatám chvíle posedávania v prekúrených domovoch počas zimného obdobia. Naše deti majú jednoznačne primálo pohybu a je preto mimoriadne dôležité, aby sme my, dospelí, pomohli tento deficit vyrovnať aj tým, že deti vezmeme do prírody, či už do nášho blízkeho alebo vzdialenejšieho okolia.

Hoci je slovenská fauna veľmi mierumilovná, i tak sa v nej vyskytuje zopár živočíchov, ktoré sú pre človeka nebezpečné. Mali by sme o nich vedieť a naše poznatky počas vychádzok odovzdávať i našim deťom, aby sa vedeli vyhnúť určitým, i keď ojedinelým, nebezpečenstvám v prírode.

Fantómom, ktorý prenasleduje nejedného z nás, je náš jediný had – zmija. Je opradený mnohými mýtami a zlou povestou, takže i pri stretnutí sa s obychajným slepúchom alebo užovkou bezhlavo panikárime. V skutočnosti je zmija plachá, mierumilovná a neútočná. K uštipnutiu prichádza len veľmi vzácné. Zmija loví prevažne v noci, ale vo vyššie položených horách sú letné noci chladnejšie, a preto sa tu s ňou môžeme stretnúť i počas dňa. Ani vtedy však na človeka neútočí. Nebezpečenstvo spočíva v tom, že na ňu nechtiac stúpime, alebo sa jej náhodne dotkneme voľnou rukou pri zbere lesných plodov, húb a prírodnín. Takže zásadou je, že ak sa nachádzame v oblastiach hojnejšieho výskytu tohto

živočícha, budeme nanajvýš opatrní... A čo urobiť, ak už prišlo k uštipnutiu? V prvom rade zachovať pokoj. Ak je možné, podviažeme končatinu medzi postihnutým miestom a srdcom tak, aby bol obmedzený žilový obeh, ale tepnový musí zostať zachovaný. Ak máme dobré podmienky, môžeme zvýšiť krvácanie ranky narezaním sterilným nožom, aby sa jed rýchlejšie vyplavovalo, ale ranu nikdy nevypaľujeme, nelepíme a pod. Môžeme ju prepáliť čistou vodou. Najdôležitejšie je dopraviť postihnutého čo najskôr k lekárovi. Transport by mal byť v polohe ležiacej, postihnutú končatinu zabezpečíme dlahou proti pohybu a pacienta držíme v teple. Ak máme poruke acylpyrín, alebo liek od bolesti, podáme ho pacientovi a snažíme sa ho upokojiť, pretože rozčúlenie jeho stav zhoršuje.

V našej prírode sa možno stretnúť i s inými živočíchmi, ktorých jed nás môže za určitých okolností ohroziť. Ide napr. o chránenú salamandru škvrnitú a o ropuchy. Kožné žľazy týchto obojživelníkov vylučujú jedovatý sekrét. Nie je pravda, že nás môže otráviť priamy dotyk, ale ak nám zostane sekrét na prstoch a my si neopláchneme ruky, môžeme si podráždiť sliznicu úst, nosa a to spôsobuje nepríjemný páľčivý pocit a čo je závažnejšie, pri dotyku očí dochádza k prudkému zápalu spojiviek. Dôležité je viesť teda deti k zachovávaní pravidiel hygieny.

Ak sa vydáte s deťmi na ryby, i tu

musíte byť opatrní. Možno ulovíte úhora, a jeho krv je jedovatá. Preto za žiadnych okolností nenecháme čistiť a pítvať rybu naše dieťa, ale túto prácu prenecháme skúsenejšiemu a zručnejšiemu rybárovi.

Známymi a obávanými jedovatými tvormi sú i niektoré blanokridlé druhy. Napr. osa, sršeň, čmeliak, mravec a pod. Ojedinelé bodnutie nie je pre človeka nebezpečné, pokiaľ nie sú na takých miestach ako jazyk, krk. Nebezpečné je napadnutie viacerými jedincami tohto druhu naraz., napr. pri včelárstve, pri ničení osieho hniezda, hniezda sršňov a najmä pri náhodnom priblížení sa k podráždenému roju. Ani väčší počet žihadiel ešte nemusí značiť ohrozenie života, pokiaľ ide o zdravé dieťa, netrpiace alergiou. Smrť zdravého človeka spôsobí až asi 300 žihadiel. Ak sa teda vyberieme do prírody s alergikom, bezpodmienečne so sebou vezmeme účinné lieky. Zdravé dieťa bude mať v mieste vpichu červený pupenec, resp. bolestivý opuch, ktorý po niekoľkých dňoch zmizne. Pri zvýšenom počte žihadiel nás potrápi bolesť hlavy, závrat, teplota, zvracanie a tieto príznaky obvykle po 2 - 3 dňoch ustúpia. Avšak precitlivení jedinci nám môžu upadnúť do bezvedomia, klesne im tlak krvi. Pulz je nitkovitý, dýchanie zrýchlené a povrchné. Smrť nastáva zástavou srdca a dýchania. Čo robiť, ako sa zachovať v takomto prípade? V prvom rade je to umelé dýchanie, resp. masáž srdca a čo najskôr zabezpečiť príchod lekára. Potierať ranku cibulou, cukrom, octom nemá význam. Pomôže studený obklad, dobrá je i alpa. Pri bodnutí včelou treba vytiahnuť žihadlo a to tak, aby sa do rany nedostal zvyšok jedu - najlepšie pinzetou.

Hoci pavúky sú pre nás nanajvýš odpudzujúce, v našich končinách nezabíjajú. Možno nás uštipne niektorý väčší druh križiaka, ale na naše zdravie to nevyplýva.

Celkový počet ochorení alebo úmrtí na následky jedov slovenskej fauny je zanedbateľný a oveľa nižší ako u otráv rastlinami, hubami atď. To ale neznamená, že budeme nebezpečenstvo podceňovať, pretože každý prípad vážneho ochorenia, alebo smrti sú zbytočné. Dá sa im ľahko predchádzať opatrnosťou, pohotovosťou prvej pomoci. A samozrejme tým, že osvetu a naše vedomosti odovzdáme našim deťom. Potom už z kontaktu s prírodou budeme mať len a len radosť.

**Szőkeová Iveta,
CVC Šaštín-Stráže**

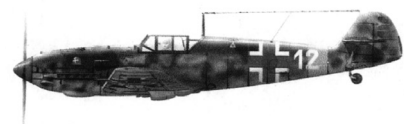
Slovenské letectvo

V minulom čísle Hlásnika sme si pripomenuli dvoch významných stíhacích letcov - rodákov z nášho regiónu. V aktuálnom čísle Hlásnika si pripomenieme ďalších dvoch „záhoráckych“ letcov - stíhacích pilotov a to rodáka z Kopčian pána Izidora Kovárika a rodáka zo Závodu generál poručíka Michala Preleca. V nasledujúcom čísle si pripomenieme bojovú činnosť Slovenských vzdušných zbraní počas 2. svetovej vojny.

Pán **Izidor Kovárik** sa narodil 29. marca 1917 v Kopčanoch, v poradí je druhý najúspešnejší slovenský stíhací

*Izidor Kovárik
v kabíne
Me Bf 109*

Messerschmitt Me Bf 109 pána Izidora Kovárika

pilot s 28 potvrzenými víťazstvami. Po absolvovaní leteckej školy bol 1. 12. 1939 menovaný za pilota letca. Od októbra 1942 do júla 1943 ako príslušník letky 13 sa preškoľoval na stíhacie lietadlo Messerschmitt Bf 109. Po návrate z frontu najskôr bol príslušníkom pohotovostného roja stíhacích lietadiel Me Bf 109 a od 31. 1. 1944 príslušník letky 13. Dňa 30. 4. 1944 bol premiestnený k leteckej škole na funkciu učiteľa lietania. Tu tragicky zahynul 11. 7. 1944 pri cvičnom lete s pilotným žiakom.

Pán **Michal Prelec**, rodák zo Závodu, po ukončení leteckej školy začal lietať na prúdových stíhacích lietadlách Mig-15. V rokoch 1957-58 sa v Československu zavádzali do výzbroje letectva nové nadzvukové lietadlá Mig-19. V tej dobe nadporučík Prelec bol na ne preškolený a lietal na nich ako najmladší pilot vo vtedajšom Československu. (Teda najmladší nadzvukový stíhací pilot.) Po zavedení „dvojmachových“ Migov 21 v roku 1963 začal lietať na týchto lietadlách, ale už

Gen. M. Prelec

Mig-15 - mierne podzvukové lietadlo, v ČSLA lietal od roku 1950. V ČSLA ich lietal niečo cez tisíc kusov.

Mig-19 S - prvé nadzvukové lietadlo ČSLA od roku 1957. Na tomto lietal ako najmladší pilot nadzvukových lietadiel!

Mig-21 PFM - dvojmachové stíhacie lietadlo. Stíhače Mig 21 boli v službe ČSLA od roku 1963.

ako veliteľ. Po absolvovaní školy generálneho štábu v Monine pri Moskve sa stáva veliteľom 3 divízie PVOS v Žatci a neskôr je menovaný veliteľom siedmej armády PVOS. Po celú dobu bol pilotom nadzvukových Migov 21 rôz-

nych variant. Ako veliteľ 7. armády PVOS zodpovedal za čisté nebo vtedajšieho Československa. Pod jeho velenie, okrem stíhacích lietadiel PVO, spadali aj protiletadlové delostrelectvo, raketové prostriedky PVO a samozrejme radiolokačné prostriedky PVO. Túto funkciu generál poručík Prelec vykonával do roku 1983.

Michal Prelec bol u podriadených vždy obľúbený a bol zárukou čestnosti a spravodlivosti. V knihe, „Etudy voníci liftem“ napísanú jeho podriadeným veliteľom plukovníkom Václavom Vaškom, sa píše o Michalovi Prelcovi často a vždy je spomínaný ako slušný človek. Napríklad na str. 33 tejto knihy sa píše v kapitole „Tri Duby osemdesiatych rokov“: Výluka sa odohrávala v dobe, kedy 3. divízií PVOS velil plk. Andrej Sabol a celej protivzdušnej obrane štátu generál Michal Prelec. Boli to úplne odlišné osobnosti čo do charakteru i čo do výzoru. Generál Prelec - pilot, vysoký, štíhly, inteligentný a plk. Sabol malý postavou i ... Generál Michal Prelec je pochovaný v Závode.

Spracoval Albín Riška

Chlieb náš každodenný

V tridsiatych rokoch minulého storočia bolo v Šaštíne päť pekární chleba a pečiva. Naša rodina v tých dobách chlieb nekupovala. Mali sme svoj, ktorý matka doma zamiesila. Mala na to nádobu len na ten účel. Na chlieb používala výlučne len ražnú múku, do ktorej postrúhala dva veľké zemiaky. Pridávaním kvásku z minulého zarábania to ručne spracovala, dokiaľ cesto nevydávalo typický pukavý zvuk. To bol znak, že už cesto bolo dokonale spracované. Nechala to dobre vykysnúť. K pekárovi sa to nieslo v slámenke, takzv. „opauke“. Tieto slámenky boli dva druhy: okrúhle a pozdĺžne, takzv. „štricle“. U nás sme používali okrúhle. Matka dobre vedela, ako nedočkavo

sme čakali na čerstvý chlieb, preto vždy zamiesila o niečo viac cesta a urobila z toho posúchy, ktoré posypala kmínom a dala piecť na sporák. Keď som chleba od pekára doniesol, matka ho najprv požehnala krížikom. Bol to pre nás boží dar. Tiež v modlitbe „Otče náš...“ sme oň prosili, aby u nás ani jeden deň v roku nechýbal. Rodičia s pomocou božou sa vždy postarali, aby sme ho mali vždy dostatok. Bol to chlieb čierny, štavnatý, s dobre vypečenou, silnou vrstvou kôrky. Vôňu čerstvo upečeného chleba bolo cítiť v celej kuchyni. O prvé „sústo“ chleba, pätku, sa vždy prihlásil najstarší syn mojich rodičov (autor článku).

(pokračovanie na str.6)

Chlieb náš každodenný

(dokončenie zo str. 5)

V meštianskej škole som mal spolužiakov z okolitých dedín. Boli to žiaci zo susedných Stráží nad Myjavou, Čárov, Borského Sv. Mikuláša a Petra a tiež zo Štefanova. Lesným chodníčkom na bicykloch prichádzali až z Lakšárskej Novej Vsi a z Mikulášova a zo Smolinského. Títo posledne menovaní si nosili na desiatu dva krajce chleba natreté čerstvou bravčovou masťou. Ten môj mi chutil, ale chcel som však poznať, ako chutí ten smolinský. Oni mi však neponúkli, aj keď som na nich žiadostivo pozeral, keď ho konzumovali. Moja hrdosť mi nedovolila, aby som si od nich vypýtal. V dobe poslednej prestávky medzi vyučovaním som sa vrátil do triedy a dvakrát som si ukúsol zo spolužiakovho nedojedeného chleba. Toto sa stalo prvýkrát a naposledy.

Nechutil mi. Viac som po ňom netúžil. Mal chuť skoro ako pečivo, lebo bol z pšeničnej múky a bol biely ako školská krieda. To ma utvrdilo v tom, že tá naša matka mala zlaté ruky, keď dokázala urobiť tak dokonale chutný chlieb, ktorý dodnes nebol nikým prekonaný. Ešte aj dnes, skoro každodenne, mám na raňajky chlieb. Oproti minulosti má už podivnú chuť. Pri tejto príležitosti si spomeniem na čas minulý, keď som mal na raňajky pol litra dobrého plnotučného kozieho mlieka s dvoma krajcami domáceho, čierneho šťavnatého chleba. Bolo to zdravé jedlo. Choroby ma obchádzali. Matka už dávno nie je medzi nami. Dodatočne jej však patrí veľké „ďakujem“ za každý krajec tak dokonalého a výnimočného chleba.

Rafael Menšík

Práca v zahraničí - áno či nie?

Ponúkame vám skúsenosti našich mladých ľudí s prácou v zahraničí:

Lenka N. (Rakúsko, Španielsko, Kanárske ostrovy, Veľká Británia)

1. Kde sa ti pracovalo najlepšie ?

Nedá sa povedať, kde sa mi pracovalo najlepšie, lebo každá krajina bola pre mňa veľmi zaujímavá. Rakúsko bolo za rohom, páčil sa mi ich životný štýl a príroda. V Španielsku bolo nádherné počasie, krásne pláže a temperamentní ľudia. Ale najlepšie podmienky na prácu a život sú pre mňa vo Veľkej Británii, kde aj momentálne žijem.

2. Aké máš skúsenosti s ľuďmi v zahraničí?

V zahraničí som teraz už šiesty rok a musím povedať, že to bola veľká skúška. Stretla a pracovala som s ľuďmi z celého sveta a moje skúsenosti s cudzincami sú väčšinou pozitívne. Slovákov vo svete vnímajú ako milých a pracovitých ľudí.

3. Čo ti to dalo do života, tak ako pred rokmi išla by si zase?

Ja nefutujem ani minúty strávenej v zahraničí, mňa veľmi baví cestovanie, spoznávanie nových kultúr a ľudí, učenie sa nových jazykov. Keby som sa mala znova rozhodnúť, tak idem do zahraničia zase. Nehovorím, že je to ľahké, naopak, je to veľmi ťažké presadiť sa sama vonku, ale práve to ma baví najviac - neustála práca na sebe.

4. Vieš si predstaviť, že niekde v zahraničí zostaneš bývať navždy?

Dokážem si predstaviť, že by som strávila celý život v zahraničí. Veľká Británia ponúka veľké možnosti, ale či

tu zostanem navždy, to momentálne neviem povedať.

5. Doporučuješ takúto skúsenosť mladým ľuďom?

Určite áno.

Ondrej N. (Írska republika)

1. Tešil si sa, keď si odchádzal do sveta?

Určite by som to nenazval tešením. Bol to taký zvláštny pocit. Cesta do neznáma, opustiť domov, nevedieť, čo ma čaká medzi cudzími ľuďmi a k tomu neovládať reč. Teda trochu som po anglicky rozumel, ale len taký slabý základ. Tesne pred odchodom som bol trochu nervóznym ako v Írsku dopadnem. Išli sme spolu štyria kamaráti. Boli sme medzi prvými, ktorí išli do cudziny po vstupe do EU.

2. Aké boli tvoje prvé dojmy?

Keď si tak spomínam, na to sa nedá zabudnúť. Prvé dojmy sú už zo Stráží. Keď som prišiel na miesto odchodu, zistil som, že vlastne cestu dlhú 2500 km mám ísť autom Wartburg. Vtedy som sa chcel otočiť a ísť domov. Ale zase som si uvedomil, že som sa so všetkými rozlúčil, a ako im vysvetlím, že som zostal doma? Cesta bola dosť zábavná, takže toho nakoniec nebanujem. Ľudia vo Francúzsku na nás pozerali ako na zjavenie, čo to ide po ceste. Vo francúzskom meste Cherbourg sme sa nalodili na trajekt priamo do Írska. Osemnásť hodinová plavba bola pre mňa naozaj úžasná. No a prvý dojem z Írska? Pekná krajina, určite iná než Slovensko.

3. Robí ti niečo ťažkosti v mentalite Írov?

Ich mentalita je v podstate jednoduchšia ako naša. Majú väčšie pochopenie pre problémy života, ako je cesta do práce, keďže mnohí dochádzajú do práce aj 50 km. Nikdy som nezažil toľko rozhovorov iba o počasí, aj keď je tu bláznivé počasie. Ich jednoduchá mentalita sa najviac odráža pri riadení auta. Čo ich napadne, to urobia, zastavia, kde chcú a kedy chcú. Pravidlá cestnej premávky dostávajú do schránok ako Zlaté stránky u nás, v nádeji, že si ich niekto prečíta.

4. Ako pristupujú ku Slovákom?

Vo všeobecnosti sa tvrdí, že Íri patria k národom s veľkou toleranciou, čo ja môžem tiež len potvrdiť. Spočiatku väčšina nemala poňatia, kde Slovensko vlastne je. Keďže dnes žije v štvormiliónovom Írsku asi sedemstotisíc Poliakov, tak im Slováci vôbec nevadia.

5. Ktorých skúseností máš viacej kladných alebo záporných?

Z väčšiny ľudí, čo poznám, má záporných skúseností málokto. Z osobných skúseností som nemal žiadny nepríjemný konflikt ani v puboch a diskotékach. Čo na mňa negatívne zapôsobilo je ich holdovanie alkoholu. Napríklad ešte som nikdy nevidel toľko naraz opitých mladých aj starších žien ako tu. V podstate až na ich tvrdohlavú povahu sú to príjemní, spoločenski ľudia.

Zuzana N. (Írska republika)

1. Ako si dnes spomínaš na svoje začiatky?

Vždy som chcela pracovať v zahraničí. Nakoniec ma to zavialo do Írska. Začiatky boli ťažké, ale človek musí myslieť pozitívne, byť cieľavedomý, trpezlivý, šikovný a mať trochu šťastia. Potom to už ide samo.

2. Aké máš skúsenosti s ľuďmi v zahraničí?

Ja som mala veľmi dobré skúsenosti. Íri boli ku mne milí, necítila som sa ako cudzinka. Naučila som sa veľa od nich, všetko brali v pohode, z ničoho sa nestresovali, za všetko ďakovali a ospravedľňovali sa aj za úplnú maličkosť. Najviac sa mi páči ich fráza - no problém.

Je veľká skupina ľudí, čo ani nevie, kde sa Slovensko nachádza. Ale postupne sa im to dostáva do povedomia s prílivom Slovákov, s ktorými sa stretnú.

3. Nestretla si sa s povýšeneckým chovaním voči tebe?

Ja osobne som sa s tým nestretla.

(pokračovanie na str. 7)

Práca v zahraničí - áno či nie?

(dokončenie zo str. 6)

4. Aké si mala jazykové znalosti pri odchode do zahraničia?

Aj keď som mala aké-také základy, prax bola úplne iná. Postupom času sa to zlepšovalo. Čím má človek väčšie jazykové znalosti, tým je lepšia práca.

5. Čo ti to dalo do života, tak ako pred rokmi, išla by si zase? Doporučuješ túto skúsenosť mladým ľuďom?

Otvoril sa pre mňa nový svet, skúsenosť na nezaplatenie. Naučila som sa samostatnosti, spoznala som zaujímavých ľudí, novú krajinu. Pokročila som v jazyku a lepšie to bolo aj po finančnej stránke. Splnilo sa mi veľa snov. Určite to každému odporúčam, aj keď vždy neboli len ružové dni.

6. Aké sú tvoje plány do budúcnosti? V Írsku som už 3 roky a plánujem tu ešte nejaký čas zostať, ale určite sa chcem domov vrátiť.

Lukáš M. (USA)

1. Ako si sa dozvedel o práci, ktorú si tam vykonával?

Amerika bola mojim snom už od strednej školy, ale šancu ísť si za svojim snom som dostal až neskôr. Práca Au Pair bola tou najjednoduchšou cestou, tak som neváhal a v apríli 2006 som letel do USA.

2. S akými pocitmi si odchádzal do sveta?

Nevedel som, čo ma čaká, do čoho idem, iba som nastúpil do lietadla a letel do neznáma. V lietadle som sa zoznámil s jednou Slovenkou a Češkou a po 12 hodinách letu sme pristáli na New Yorkskom medzinárodnom letisku /JFK/, kde nás čakalo auto, ktoré nás odviezlo do školy, kde som strávil prvých päť dní. Po absolvovaní kurzu sme mali výlet do New York City. Bolo to úžasné dobrodružstvo, ktoré sa len ťažko opisuje slovami. Večer toho dňa som odlietal do Pittsburgu, kde si pre mňa prišla rodina, v ktorej som mal bývať ďalších dvanásť mesiacov.

3. Nestretol si sa s povýšeneckým chovaním voči tebe?

Začiatky sú vždy ťažké a nebolo tomu inak ani v mojom prípade. Trvalo mi týždne, než som si zvykol na novú rodinu a na troch malých Američanov, o ktorých som sa staral. Ale trávili sme spolu viac a viac času a už sme si nevedeli predstaviť deň jeden bez druhého. Ale nebolo to vždy len o práci, ale aj o zábave. Akonáhle som sa zjavil niekde a otvoril ústa, hneď každému prišlo, že nie som Američan. Ale keď som povedal, že som zo Slovenska, nikto

nevedel, o čom hovorím. Poznali iba Československo a hokejistov :o)).

Amerika je obrovská a ja som chcel z nej vidieť čo najviac. Stihol som navštíviť osem štátov na východnom pobreží a pár väčších miest:

Washington, Pittsburg, New York, Ohio, Miami, Chicago...

4. Doporučuješ mladým ľuďom takúto skúsenosť?

Získal som veľa skúseností a ostali mi krásne spomienky. Amerika ma oslovila natoľko, že sa budem snažiť dostať sa tam ešte raz a každému by som doprial, aby to skúsil.

Janka S. (Veľká Británia)

1. Ako si spomínaš na tvoje prvé kontakty so zahraničím?

Prvé dni v zahraničí boli dosť ťažké - nové prostredie, noví ľudia a hlavne cudzí jazyk. Ale postupom času sa to zlepšovalo.

2. Mala si predstavu, čo od toho očakávaš?

Určite som mala nejakú predstavu a doteraz sú niektoré veci nad moje predstavy - presiahli moje očakávania. Skrátka, očakávala som menej, ako som doteraz zažila.

3. Spomínaš si aj na niektoré negatívne zážitky?

Momentálne si nespomínam na negatívne zážitky, asi len na to, ako sme so sestrou v Londýne stratili peňaženky. Určite tie kladné zážitky prevažujú záporne.

4. Ako vnímajú Angličania Slovákov?

Myslím si, že je to individuálne. Je dôležité, ako sa i my správame k nim a tak celkovo. Ale ešte som nemala žiadny problém kvôli tomu, že som Slovenka a s Angličanmi, ktorých poznám, mám celkom dobrý vzťah.

5. Doporučuješ mladým ľuďom takúto skúsenosť?

Určite áno - ja neľutujem toho, že som tam išla. Naopak pobyt v Anglicku mi dáva veľa.

Kamil V. (výletné lode okolo Ameriky)

1. A akými ľuďmi si sa vo svojej práci stretával?

Vo svojej práci som sa stretával s rôznymi ľuďmi. Boli snád' z každého kúta zeme. Černosi, Japonci, indiáni, všelijakí miešanci a najviac belosi. Zažil som 60 národností na jednej lodi.

2. Aké boli tvoje skúsenosti s chovaním ľudí okolo teba?

Skúsenosti s týmito ľuďmi boli vo väčšej miere negatívne. A hlavne čierni

ľudia boli veľmi nepríjemní. Asi chceli dať pocítiť, že ja som tam preto, aby im bolo dobre. A keď niečo nebolo v poriadku, bol som na vine ja, aj keď som s daným problémom nemal nič spoločné.

3. Ako hodnotíš túto tvoju skúsenosť?

Túto svoju skúsenosť hodnotím veľmi pozitívne. Aj keď tam bolo veľmi veľa práce a viac negatívnych zážitkov s hosťami ako pozitívnych, som rád, že som tam bol a neľutujem toho.

Ďakujem všetkým, že si našli čas a odpovedali mi na otázky s priáním, aby sa im i naďalej darilo a aby boli šťastní. Ď a k u j e m.

Silvia Suchá

Moje skúsenosti v zahraničí

Po absolvovaní hotelovej akadémie v Bratislave som sa rozhodol odísť do Austrálie profesionálne sa zdokonaľiť vo svojom odbore gastronómie a v anglickom jazyku. Po príchode do austrálskeho Perthu som začal navštevovať Phoenix academy of Notre Dame, kde som študoval anglický jazyk. Po absolvovaní jazykovej školy som nastúpil na Cambrige International College, školu zameranú na odbor gastronómie. Už počas štúdií na týchto školách som mal možnosť pracovať v reštauráciách, zatiaľ iba na nižších postoch. Postupom času, získaním skúseností v oblasti gastronómie a v neposlednom rade i jazyka, som sa pomaly posúval na pozíciu kuchára. Neustálym zlepšovaním sa v oblasti medzinárodných kuchýň som dosiahol post šéfkuchára a v tejto pozícii som pracoval dva roky.

V Austrálii som strávil štyri roky. Austrália je nádherná krajina, ktorá ponúka život plný dobrodružstva. Väčšiu časť roka prevláda veľmi teplé počasie (od 30°C do 45°C) a zimy sú mierne s teplotami okolo 15°C.

(pokračovanie na str. 8)

Moje skúsenosti v zahraničí

(dokončenie zo str. 7)

Austrálčania sú ľudia veľmi milí, komunikatívni, prívetiví so snahou pomáhať. Ich život je veľmi kľudný, neuponáhľaný a bez stresu. Oblubujú spoločenský život. Typické pre nich je „barbecue party“, ktoré konajú hociktorý deň v týždni.

Austrália ako kontinent sa začala osídľovať pred cca 250 rokmi anglickými trestancami. Postupne sa začala osídľovať aj ľuďmi z celého sveta.. Pôvodní obyvatelia sa nazývajú aborigines, ktorí tam žijú dodnes. Niektorí žijú v mestách a niektorí žijú vo svojich kolóniách v púšti. Je to kontinent bohatý na nerastné suroviny, nerastnú rudu, zlato, striebro, diamanty. V niektorých oblastiach je veľký nedostatok pitnej vody. Žije tam veľmi veľa nebezpečných živočíchov (pavúky, žraloky, krokodíly, hady). Okrem týchto spomínaných živočíchov je tam veľmi veľa oviec a ako na jedinom kontinente na svete tam žijú klokany, ktoré sú národným symbolom Austrálie.

Počas pobytu som navštívil rôzne zaujímavé miesta, z ktorých by som rád spomenul mesto Exmouth, ktoré leží na severe západnej časti Austrálie. Je tam malý korálový útes a tyrkysová zátoka, najkrajšia v západnej Austrálii. Po ceste do tohto mesta som navštívil aj Shell beach, ktorá je zaujímavá tým, že má 60 km dlhú a 10 m hlbokú pláž z malých mušličiek bez piesku. Medzi

moje záľuby patrí aj cestovanie, preto som sa rozhodol navštíviť Nový Zéland, ktorý patrí medzi najkrajšie ostrovy sveta a nie je ďaleko od Austrálie. Na Novom Zélande som strávil 31 dní, z ktorých každý deň som navštívil iné mesto, tak, aby som ho stihol prejsť celý. Krásy tohto zeleného ostrova sa nedajú opísať pár vetami, a preto by si zaslúžil samostatný článok. Ak by som sa mal vrátiť k pobytu v Austrálii, tak život v tejto krajine bol nádherný a očarujúci. Kolískou gastronómie je Francúzsko a keďže francúzska kuchyňa je celosvetovo známa, rozhodol som sa aj pre štúdium francúzštiny. Momentálne ju študujem šiesty mesiac a môžem povedať, že je to veľmi krásny, ale ťažký jazyk. Teraz zvažujem nad ponukou zamestnania, kde by som sa mohol zdokonaľovať v mojom obore. Francízi voči Austrálčanom sú menej prístupní, sú uponáhľaní a život tam je ťažší.

Bc. Radoslav Pastorek, ml.

Požiare v Skalici

Tak ako všade na Slovensku i v slobodnom kráľovskom meste Skalici, zvlášť v minulosti, vyčíňali požiare. A bolo ich veru dosť ako to zaznamenali mestskí kronikári.

Veľký požiar bol v r. 1728, ktorý mal za jeho následok zníženie daní mestu snemom až na polovicu. Ďalší veľký požiar vznikol 5. novembra 1728, pri ktorom zhorel františkánsky kostol, fara a kláštor a až na niekoľko domov, takmer celé mesto. V tomto požiari zahynulo 39 ľudí a 100 ďalších bolo ťažšie poranených. Boli tiež zničené zásoby živobytia a Skaliciania boli odkázaní na žobranie. Menší požiar bol 21. januára 1739, keď zároveň v meste zúril mor. Pre približujúci sa mor mesto už 22. augusta 1738 zakázalo muziky po 10. hodine večernej a 29. septembra zakázalo muziky vo všetkých výčapoch. (pokr. na str. 9)

Klimatické podmienky v Šaštíne

Globálne otepľovanie je už výrazne poznať aj u nás. Zimné obdobia sú oproti minulosti mierne. Letné mesiace sú zasa extrémne horúce a s nízkymi vodnými zrážkami. Na prírodu to má negatívne účinky. V zime prežívajú rôzni škodci, ktorí sa v jarnom období rýchlo rozmnožujú (napr. vošky). V lete pri minimálnej vlaha a vysokých teplotách sú nízke úrody na poliach.

Pre porovnanie uvediem priemerné januárové teploty a vodné zrážky v roku: 2001 mínus 2,48°C, v roku 2003 mínus 2,30°C, v roku 2008 plus 3,96°C. Celoročne bol rok 2003 o 4,92°C teplejší ako rok 2001. Najteplejším dňom v roku 2003 bol 13. august, keď teplota bola 38°C.

Vodné zrážky za január 2001 boli 30 milimetrov. Vodné zrážky za január 2003 boli 52 milimetrov.

Doterajšie výsledky potvrdzujú, že do budúcnosti nemožno očakávať zlepšujúce sa podmienky.

1.jan.	+1,21°C	12.jan.	+12,18°C	23.jan.	+3,93°C
2.jan.	+0,87°C	13.jan.	+4,33°C	24.jan.	+3,02°C
3.jan.	+1,00°C	14.jan.	+5,07°C	25.jan.	+4,63°C,
4.jan.	-1,67°C	15.jan.	+5,18°C,	26.jan.	+4,07°C
5.jan.	-1,1°C	16.jan.	+5,09°C	27.jan.	+6,00°C
6.jan.	+1,64°C	17.jan.	+5,32°C	28.jan.	+3,39°C
7.jan.	+0,08°C	18.jan.	+6,01°C	29.jan.	+5,02°C
8.jan.	-1,83°C	19.jan.	+9,29°C	30.jan.	+4,90°C
9.jan.	-1,1°C	20.jan.	+11,08°C,	31.jan.	+3,65°C
10.jan.	+3,33°C	21.jan.	+9,09°C		
11.jan.	+3,25°C	22.jan.	+5,88°C		

Priemerné denné teploty za JANUÁR 2008:

Priemerná teplota za január 2008 je +3,96°C.

Najteplejšie priemerné teploty za deň : 21. januára +9,09°C, 19. januára +9,29°C, 20.januára + 11,06°C.

Najchladnejšie hodiny v mesiaci : 4. jan. o 22.00 hod. -4,8°C, 5. jan. o 06.00 hod. -5,3°C

Najteplejšie hodiny v mesiaci : 20. jan. o 12.00 hod. +13,0°C, 21. jan. o 13.00 hod. +13,0°C

Priemerné teploty meriam v tieni od 7.00 hod. do 21.00 hod. klasickým a digitálnym teplomerom, ktorý teplotu upravuje každých 60 sekúnd. Tohtoročný január bol v Šaštíne bez snehovej pokrývky. Najhoršie počasie pre občanov spôsobila poľadovica dňa 8. a 10. januára. Tento január mal minimálne množstvo dažďových zrážok. Najviac napršalo dňa 28. jan. - 15 milimetrov. V roku 2001 to bolo 30 milimetrov a v roku 2003 52 milimetrov.

Rafael Menšík

Aj Strážanka bola majiteľkou Ostriža

Medzi hrady Záhoria, ktoré sú dnes už len zrúcaninami, patrí i Ostrý Kameň, ľudovo prezývaný Ostriž. Leží v Biksárskom priesmyku pri obci Buková v Malých Karpatoch. Od 14. storočia bol kráľovským strážnym hradom na tzv. Českej ceste, ktorá spájala Prahu s Budínom. Hrad vystavili na konci strmého horského hrebeňa, od ktorého je oddelený priekopou vysekanou do skaly.

V polovici 15. stor. sa dostáva hrad trvale do súkromného vlastníctva a vystriedalo sa v ňom niekoľko majiteľov. Jedným z nich bol i Nabuchodonozor Neukenreyter a jeho manželka, Veronika rodená Školová zo Stráží. Od tejto rodiny hrad kúpili r. 1468 Peter a Juraj Noház de Sárosfalva, čo bolo potvrdené aj kráľom Matejom I. Koncom 15. stor. prešiel hrad do majetku Imricha a Martina Czobora. Potom nastalo obdobie súdnych sporov okolo vlastníctva Ostriža. Až Mikuláš Báthory, krajinský sudca vyriešil tento spor tak, že v roku 1558 vyslal na Ostrý Kameň tabulárneho notára Antona Nagyváthyho s príkazom, aby rozdelil panstvo medzi Imricha Czobora a Bakythovcov. Spory však medzi nimi pokračovali i naďalej.

30. septembra 1650 majitelia hradu prenajali mýtné právo panstva šaštínskeho, holičského a hradného panstva ostroksamenského Židovi Joachimovi, ktorý ročne platil 200 zlatých nájomného.

Šaštínski obyvatelia r. 1675 napadli hradné panstvo. Za Rákócziho povstania v r. 1707 obsadil hrad cisársky generál Stahrenberg, ktorý do neho vtrhol so svojim vojskom z Moravy. V polovici 18. stor. aj thurzovská rodina nadobudla vlastnícke právo na jednu časť hradu a jeho panstva. Neskôr k nim pribudli aj grófi Batthányovci, po ktorých zdedili právo zase grófi Zichyovci a od nich kúpil jednu časť barón Hirsch.

Toto časté striedanie majiteľov spôsobilo, že sa o hrad nestarali, pretože sa spoliehali jeden na druhého a tak hrad pustol, až definitívne podľahol nekompromisnému času.

Pramene: Hrady na Slovensku, Obzor, Bratislava 1966.

Mgr. František Havlíček

Záhorské stodoly

V minulosti sa hojne vyskytovali, dnes už menej, v humnách na konci usadlostí objekty kopovitého tvaru, často obklopené stromami - stodoly. Tieto svojou veľkosťou a významom dominovali celému hospodárstvu, čo výstižne zachytáva i spojenie motívov žena a stodola v ľudovej piesni:

Stodolička dzeravá a zuá žena k temu, ty dvje vjeci vyženú hospodára z domu.

Do stodoly navozím, voda všady teče, do komory nanosím, zuá žena vyvleče. Základy stodoly boli tehlové alebo betónové, na ktorých stála stĺpová konštrukcia z dubových alebo agátových stĺpov, upevnených priečnymi a opornými trámami s hambáľkovým krovom a valbovou alebo polovalbovou strechou. Najstaršie stodoly mali obvodové steny vyplnené prúteným výpletom omazaným hlinou, čo bolo ohňovzdorné a vodovzdorné. Steny z dosák sa robili staršou rámovou technikou a novšie debnením, hlavne na Podhorí a v strednej a severnej časti Záhoria. V Pomoraví sa robili steny stodôl i z nepálených tehál. Neskoršie sa používali pálené tehly a ako krytina škridlice.

Obilím naložený voz vchádzal do stodoly zvyčajne cez veľké dvojkrídlové vráta, v ktorých boli zakomponované menšie dvere pre peši vstup. Prázdny voz opúšťal stodolu výjazdovými vrátami na opačnom konci stodoly. Vnútrajšok stodoly mal mlatovňu a úbrebrá, inde nazývané kúty a štvrte. Do úbrebrí sa ukladali snopy obilia pred mlátením a tiež seno, slama, ďatelina a pod. Niekedy sa aj v zime mlátilo na mlatovni, ktorá na to bola špeciálne vyhotovená z hliny premiešanej s plevami a slamenou mrvou.

V jednom z bočných priečinkov bol plevník na plevy, ale keď v stodole nebolo dost miesta, predĺžili strechu stodoly, čím vznikol priestor, zvaný prístodolek alebo šup, kde sa dávali odpadky z mlátenia.

Na Záhorí sa vyskytovali dva typy stodôl – otvorené až po krov alebo patrové. Patro bolo urobené zo štiepaných tenkých brvien, dosák a holovia. Na patro sa vychádzalo dreveným rebríkom cez „dzíru“. Pri sedlových strechách boli aj dvierka zabudované do štítu. Patro bývalo nabité senom, ďatelinou a pod. až po krov a za veľkých letných horúčav slúžilo i ako miesto na spanie pre mužov. V rozvonjavajúcom

sene či ďateline bolo spanie príjemné. Do stodoly sa ukladalo žatevné a mlatbové náradie, riečice, truhla na sečku, rebriny do voza, sane a pod. Niekedy bolo zvykom steny stodoly na zimu obložiť kukuričným kôrovím, ktoré sa postupne rezalo na sečku pre dobytok. Niekde zase obkladali stodolu polienkami dreva ako zásobu na kúrenie. Stodoly boli nevyhnutnou súčasťou usadlostí súkromne hospodáriacich roľníkov, avšak po prechode na kolektívne hospodárenie v bývalých JRD stratili na svojej funkcii a nové sa už nestavali.

Mgr. František Havlíček

Požiare v Skalici

(dokončenie zo str. 8)

Dňa 2. januára 1739 nariadil magistrát mesta, aby v strážnej službe pri mestských bránach bolo stále 10 mešťanov, ktorí mali zabrániť prineseniu nákazy. Okrem toho v meste sídlila komisia, ktorá nedovolila cestovať na Moravu a v októbri zase vojenský kordón uzavrel moravské hranice a boli zakázané i jarmoky.

Vo veľkom požiari 28. februára 1741 zhorelo 29 domov „Pod zdou“ a ďalej vyhoreli školy, fara, pivovar, kostol pavlínov a kasáreň. Zahynulo 38 ľudí a 203 utrpelo popáleniny. Tieto údaje zaznamenal mestský notár do knihy o zasadnutiach mestského magistrátu hneď po požiari. Dňa 10. marca 1741 písal Valentín Majthény zo Skalice toto: „Zhorelo celé mesto okrem 8 domov, ktoré boli pokryté škridlicou. Zhorelo alebo sa zadusilo 70 ľudí a vyše 100 ich leží v popáleninami. Dvanásť ľudí zabili padajúce komíny. Každý deň sú 3 - 4 pohreby.“

V r. 1744 zhorelo 8 domov v Potočnej ulici, r. 1745 celé Predmestie, r. 1755 zhorela fara a 2 susedné domy, r. 1756 vyhorela celá Dubová ulica, domy za obranným múrom a majer karmelitánov. Roku 1816 znovu zhorelo na Predmestí 19 domov. V novembri 1805 bola v Skalici epidémia, ktorú tam doniesli zase vojaci. V januári 1810 znova vypukol mor, pri ktorom zomrelo 145 ľudí a v jednom dni bolo až 16 pohrebov. Napokon v r. 1831 vypukla cholera na východnom Slovensku, ktorá vyčíňala po celej krajine a zasiahla aj Skalicu.

Použitý materiál: Skalica v minulosti a dnes, vydav. Obzor, Bratislava 1968.

Mgr. František Havlíček

Šaštínsky urbár z roku 1769

Slovo urbár je pôvodu nemeckého a v podstate znamená výnos. Na Slovensko sa rozšíril zo susedného Česka a Rakúska. Urbáre sú teda písomné vyjadrenia, vydávajúce svedectvo o stavoch právnej a hospodárskej povahy a tiež o vzťahoch poddaných k zemepánom. V Uhorsku sa prvé urbáre začínajú objavovať približne po r. 1526.

Jedným z mestečiek, ktorému sa pravdepodobne nepodarilo obhájiť svoje privilégia, dôsledkom čoho prišlo k zavedeniu tereziánskeho urbára, bol aj Šaštín.

V roku 1767 vydala cisárovná Mária Terézia urbársky patent, ktorým sa mala zaviesť jednotná úprava poddanských pomerov v Uhorsku. Hlavným dôvodom urbárskej regulácie bola snaha cisárskeho dvora zabezpečiť platbyschopnosť sedliakov na vydržovanie armády.

Šaštínsky urbár sa skladá z dvoch kníh. V jednej je zachytený v jednotlivých bodoch upravený a charakterizovaný vzťah poddaný - zemepán. Druhá kniha je zoznamom urbárikov, želiarov a podželiarov. V 18. storočí sa poddanské obyvateľstvo rozlišovalo podľa toho, na akom majetku hospodáril, do troch vrstiev: sedliaci (coloni) - na celej usadlosti a na jednej polovine, štvrtine a osmine usadlosti, to boli zase želiari a podželiari.

Celý urbár pozostáva z 9 bodov-punktov:

Punkt 1 - Co se skrze gedem poddanský neb sedlácky dům rozuměti. Pre nás je v tomto bode najdôležitejší paragraf 2, v ktorom sa hovorí, že „k celému sedliackemu domu vo vnútornom sedliackom grunte sa majú dať na 18 jutár rolí diely, neb zemi, do ktorého jedného takého diela 2 merice prešporské obilia vysiať by sa mohli a lúky na 8 koscov lúk, ktoré sa v jednom roku jedenkrát kosiť môžu.“ Tento paragraf je špecifický nielen pre Šaštín, ale aj pre celú Nitriansku stolicu. K výhodám Šaštína patrilo dostatok palivového a stavebného dreva, týždenné a výročné trhy, prvotriedne lúky, možnosť zárobku v manufaktúrach a k tomu i pohodlie mlyna v mestečku.

V Nitrianskej stolici vypracovala klasifikačná komisia návrh na zatriedenie obcí do piatich tried. Šaštín bol zaradený do II. triedy a to pre nedostatok vinohradov a neúrodnosť polí, ktoré boli len II. a III. triedy.

Punkt 2 - O duchodkoch a užitočích, které poddaným prisluchagu. Podľa paragrafu 1 tohto bodu poddaní majú slobodu od sv. Michala do Vianoc vlastné víno pod viechou predávať a tiež čapovať i víno odinakiaľ dovezené.

Punkt 5 - O dewatku a tak řečenem viničnem hornem. Viničné horné bola určitá dávka muštu alebo vína, ktorú mal dávať každoročne užívateľ zemepánovi. K špecifikám tohto bodu patrí

paragraf 1. Keďže Šaštín nedával z úrody deviatok, jeho poddaní boli povinní nahradiť túto povinnosť odovzdávaním jahniatok, kozliatok a včiel.

Punkt 8 - O vystupkoch poddaným zakazanych, a skrzewa takove ustanovenem trestany.

Paragraf 7 tohto bodu pojednáva o lesoch. Poddaným nie je dovolené, aby bez panského povolenia zo zelených stromov rezali nejaké koly či obruče. V paragrafe 14 sa hovorí, že ak poddaný pre svoju neobľúbivosť zmešká panskú robotu, má sa potrestať 12 palicami.

Paragraf 1 bodu 5 určuje výšku robotového ekvivalentu, ktorý sa dáva namiesto deviatku. Ten je stanovený na 12 dní roboty záprahovej s dvojzáprahom, pričom poddaní museli poskytovať i svoje vozy k panskej robote, alebo namiesto záprahu ručne odrobiť 24 dní. Šaštín vykupoval sčasti deviatkovú povinnosť a sčasti ju nahrádzal robotovým ekvivalentom.

Záverom možno konštatovať, že ak pre väčšinu poddaných znamenal tereziánsky urbár určitú úľavu, Šaštín urbárskou reguláciou skôr utrpel, pretože stratil výhody i privilégia, ktoré využíval v predurbárskom období.

Pramene: Rebro, K.: Urbárska regulácia Márie Terézie a poddanské úpravy Jozefa II. Bratislava 1959.

Spracoval:

Mgr. František Havlíček

Dobre je, keď človek vie, čo to je...

A.c. (anni currentis) - tohto roku

Acta - spisy

Acta non verba! - Nie slová, ale činy!

A.D. (Anno Domini) - Roku Pána

Ad absurdum - nezmyselné

Ad astra - Ku hviezdám

Ad exemplum - napríklad

Ad gloriam - k sláve

Ad litteram - doslovne

Alias - ináč

Alibi - neprítomnosť obvineného

Bene tibi - na tvoje zdravie

CCA (circa) - približne

Corpus delicti - usvedčujúci dôkaz

Curriculum vitae - kolobeh života, životopis

De facto - v skutočnosti

De jure - podľa práva

De novo - znova

Divide et impera - rozdeľuj a panuj

Ex tempore - bez prípravy (rečník)

Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus - radujme sa, pokiaľ sme mladí

Hic - tu

Homo eruditus - človek vzdelaný

Honoris causa - z pocty

Idem - to isté

In absentia - v neprítomnosti

In deposito - v úschove

In memoriam - na pamiatku

In pace - v pokoji

I. N. R. I. (Jesus Nazarenus rex Iudaeorum) - Ježiš Nazaretský kráľ židovský

In statu quo - v doterajšom stave

Ius gentium - medzinárodné právo

Laterna magica - čarovné svetlo

Mea culpa - moja vina

Millenium - tisícročie

Modus vivendi - spôsob života

Numerus clausus - obmedzený počet

Opus - dielo

P.T. (pleno titulo) - plným názvom

Persona non grata - neoblúbená osoba

P. S. (Post scriptum) - dodatočne

R. I. P. (Requiescat in pace) - odpočívaj v pokoji

Missa solemnis - slávnostná omša

Lex terrae - zákon zeme

Licite - s dovolením

S. a. (sine anno) - bez udania roku

Sic - tak

Pripravil Mgr. František Havlíček

Ešte raz trocha Vianoc

I keď už všetci žijeme veľkonočnou atmosférou, zaspomínajte si spolu so mnou na atmosféru posledných Vianoc. Vianoc, aké v Špeciálnej základnej škole prežili žiaci spolu s ich pedagógmi.

Celý vianočný ošiaľ sa v našej škole začal už vo štvrtok 6. decembra. Pre deti to bol jeden z dní, keď sa nemusia učiť. Stačilo, aby si priniesli len voľačo pod zub. Konali sa totižto už 4. vianočné tvorivé dielne. Pre pedagógov je tento deň omnoho náročnejší, ako bežné školské dni. Každý si musí pripraviť činnosť, resp. výrobok, ktorý bude so svojou triedou vyrábať. Verte tomu, že za tie 4 ročníky to už bola poriadna kopa nápadov a krásnych výrobkov! Každý pedagóg si spíše zoznam vecí, ktoré sa musia dopredu pripraviť i zakúpiť. Z týchto výrobkov si pripravujeme každoročne i malú výstavku. K tej poslednej sa vrátim ešte neskôr.

Deti vyrábali spolu s pedagógmi rôzne typické i netypické vence, svietniky, aranžmány, piekli a zdobili perníkovú chalúпку, vyrábali ozdoby na vianočný stromček, maľovali obrázky do okien, zdobili sviečky servítkovou technikou. Pri tom všetkom ich vyrušila skupinka Mikuláša, čerta a anjela, pretože bol práve „deň Mikuláša - neučí sa, neskúša sa!“ Nezbedníkom dal čert i po zadku, Mikuláš s anjelikom potešili zase deti i pani učiteľky malou sladkosťou. Celý tento deň zachytila pani učiteľka kamerou, aby sme mali i po čase na čo spomínať.

Teraz sa vrátim k spomínanej výstavke výrobkov z Tvorivých dielní. Výrobky detí a pedagógov sú z roka na rok krajšie a kvalitnejšie. Bolo by nám veľmi ľúto, keby sme si túto výstavku nechávali len pre seba. Rozhodli sme sa preto pozvať do našej školy na výstavku i verejnosť. Dúfame, že sme založili peknú tradíciu, ku ktorej sa časom pridajú i ostatné školy a organizácie nášho mesta. Ďakujeme všetkým, ktorí si našli čas, aby našu výstavku navštívili. Taktiež ďakujeme za povzbudivé slová, ktoré nás povzbudili do ďalšej práce s deťmi. Sme radi, že sme i my prispeli k príjemnej vianočnej atmosfé-

re v našom meste.

Tradične už niekoľko rokov pripravujeme spolu s deťmi na posledný deň vyučovania pred Vianočnými prázdninami malú Vianočnú besiedku. Každá trieda pripraví spolu s vyučujúcimi krátky program nielen pre spolužiakov, ich rodičov, ale i ďalších hostí, ktorí medzi nás radi zavítajú.

Tento školský rok sme sa rozhodli našim programom potešiť i srdcia obyvateľov miestneho domova dôchodcov. 19. decembra 2007 v dopoludňajších hodinách vyrazila zo ŠZŠ skupinka detí s ich učiteľkami, klavírom, rádiom, kamerou, darčekom, úsmevom na perách a dobrou náladou medzi seniorov z DD. Pevne veríme, že ich potešili nielen naše vlastnoručne vyrobené darčeky, ale aj piesne, básne, koledy a tance detí. Tento deň v nás všetkých zanechal hlboké spomienky. Dúfame, že obyvateľom DD sme spríjemnili ich predvianočné dni nie posledný raz.

Ukončenie kalendárneho roka sa už tradične v našej škole spája i s Vianočným turnajom v nohejbale a druhý rok i športovými súťažami všetkých „nenohejbalistov“. Odmeny najlepším športovcom sa odovzdávajú na už spomínanej Vianočnej besiedke po programe detí. Za záver tejto Vianočnej besiedky si všetci spoločne zaspievame Tichú noc a so želaním šťastných a veselých sa rozídeme. Toľko teda v spomienkach na posledné vianočné a predvianočné dni v ŠZŠ.

**Za kol.ŠZŠ napísala
Mgr. L. Machová**

Veľká vďaka vám !

Tohoročné oslavy sviatku don Bosca, patróna a zakladateľa Saleziánov, ktorých jedna časť komunity spravuje farnosť Šaštín-Stráže a majú tu aj svoje Gymnázium Jána Bosca, začali už predvečer, teda 30-tého januára v miestnom kultúrnom dome.

Predvedením dojemnej scény obetovania sa vlastným životom jedného z väzňov, a to kňaza Maximiliana Kolbeho, za život spoluväzňa, otca viacčlennej rodiny. Predstavenie sa volalo: Svätec Osviečeniu. V ňom ukázali schopní študenti za účasti troch ochotníčok, poľských trpiacich žien, čo dokáže ľudská zloba, nenávisť a neľudské ponižovanie vládnucej moci na obyčajných, aj vzdelaných ľuďoch, nevinných obetiach krutosti. Skutočne všetci účinkujúci vložili do svojich postáv maximum zo svojho umenia, sprevádzajúca hudba dotvorila tú správnu atmosféru deja a tak sme všetci prítomní boli naozaj nadchnutí ich výkonmi. Na záver predstavenia scénka so sviečkami, znázorňujúca ukončenie 10 ľudských nevinných životov za jedného utečenca, bola veľmi dojemná. Dlhotrvajúci potlesk prítomných ako odmena za ich snahu a predvedený výkom, neviem, či bol dostatočnou odmenou. Preto i touto formou chcem vyjadriť v mene všetkých zúčastnených úspešným hercom, aj ich skvelému režisérovi donovi Róbertovi Flamíkovi a ďalším zainteresovaným do podujatia, úprimné poďakovanie a povzbudiť ich k ďalším výkonom. Ich vďačné publikum bude ich v tom sprevádzať svojimi modlitbami. Vďaka!

Druhý deň sa potom niesol v duchu slávnostných svätých omší, pri ktorých sme si pripomenuli vzácnu osobnosť sv. Jána Bosca a jeho veľké dielo. Po večernej svätej omši bolo v divadelnej sále kláštora milé posedenie - agapé, na ktoré prišli pozvaní saleziánski spolupracovníci a ďalší hostia. Atmosféra tohoto vydareného stretnutia priateľov saleziánov, bola naozaj veľmi srdečná, ba veselá a povzbudzujúca k ďalším aktivitám.

Vyvrcholením osláv bola v nedeľu slávnostná svätá omša v kostole na námestí, ktorý je zasvätený zakladateľovi saleziánskej spoločnosti - svätému Jánovi Boscovi.

Saleziánskej komunite v Šaštíne patrí veľká vďaka i za všetky snahy, ktorými sa približujú k svojim farníkom a hlavne k mladšej generácii nášho farského spoločenstva, do ktorej vkladáme nádej, že vieru otcov si zachovávajú a odovzdávajú ďalej.

(pokračovanie na str. 13)

Takto si Ťa pamätáme!

Dňa 21. 4. si pripomenieme nedeľných 100 rokov od narodenia nášho drahého otca, starečka a priateľa - dlhoročného pána učiteľa matematiky na tunajšej škole **p. Ignáca VRABLECA**. Dovolím si priblížiť, podľa spomienok jeho spolužiakov a priateľov, jeho život - síce veľmi ťažký, ale nádherne prežitý.

Narodil sa v Závode, v rodine chudobných maloroľníkov ako štvrté zo šiestich detí. Ako šesťročnému mu otec padol v I. svetovej vojne, preto sa s matkou a sestrami dost nabaďačil a nahľadoval. Navštevoval maďarské školy. Slovenčinu sa učil ako samouk zo slovenských časopisov, ktoré mu daroval miestny pán lekárnik za to, že mu každý večer donášal mlieko. Do školy chodil iba v zime, keď nebolo práce na poli. Ako malý chlapec pásol dobytok bohatým sedliakom za trochu jedla.

Nemal ani 10 rokov, keď sa jeho matka znovu vydala. Spomínal, že jedla bolo síce viac, ale musel veľa a ťažko pracovať. V lete 18 - 19 hodín denne. Jeho novým domovom sa stala osada Húšky a za lôžko mu slúžil senník nad maštálou. Svojho otčima mal rád, bol to človek vyžadujúci úplnú poslušnosť na slovo. Stačilo zabúchať palicou nad maštálou a malé uzimené chlapča už o tretej hodine ráno, keď sa sotva rozvidnievalo, zapriahalo statok. Bolo treba ísť na roľu, nekonečne ďalekú a pomáhať otcovi. Bol odkázaný na jeho dobrú vôľu. Vydajom svojej matky totiž stratil sociálne i finančné

istoty, ktoré mu prislúchali ako vojnovému sirotke. Budúcnosť mal smutnú a neistú... Ako 17-ročný, bez prostriedkov a proti vôli otčima, odišiel študovať na Gymnázium do Kláštora pod Znievom. Doma povedal, že ide navštíviť priateľa. V skutočnosti nechcel matke robiť starosti. Až po úspešnom zložení skúšok sa jeho najbližší dozvedeli pravdu. Postaral sa o seba úplne sám. V škole sa ukázalo jeho výnimočné nadanie. Urobil štátne skúšky, osobitným výnosom a výnimkou mohol postúpiť z I. do III. ročníka. Na štúdium si zarábala kondíciami, vyučoval slabších a bohatších spolužiakov. Po maturite sa rozhodol pre štúdium na Učiteľskom ústave v Spišskej Kapitule, ktoré jediné bolo minimálne spoplatnené. Bolo financované z darov, dobročinnosti a nadácie p. biskupa Vojtašáka. Zo spomienok jeho spolužiaka a priateľa prof. Orendáša viem, že v r. 1928 neskoro večer pricestoval vlakom do Spišského Podhradía na skúšky. V mestečku bola tma, vonku jemný mrazík a z čakárne ho vyhnali. Na ubytovanie nemal peniaze. Schúlil sa pod železničný most, zaspal však nemohol pre ukrutnú zimu. Až sa rozvidnievalo, videl na poliach v Podhradí kôpky sena a zažalil: „Ej, či som v nich mohol dobre prenocovať!“...

Uzimený, vo vetšom oblečení, prišiel na skúšky. Bolo tam už plno budúcich študentov, každý s vplyvným doprovodom. Skúšky sa robili aj z hudobnej výchovy. On však nepoznal ani noty, nieto hrať na nejaký hudobný nástroj. Nebol obdarený ani melodickým hlasom, pretože ako malý chlapec prežil záškrt, na ktorý mu zomreli dve mladšie sestry. Keď si mal vybrať hudobný nástroj, vybral si prezieravo husle, lebo tie tam nikde nevidel. Dostal teda za úlohu zaspievať nejakú pieseň. Vybral si teda pieseň: Keby som bol vtáčkom, letel by som za les, pozrieť sa čo robí mamička moja dnes... Text piesne asi zaujal p. prof. hudby, lebo sa ho opýtal: „Ako je to ďalej?“

Bol prijatý. Študovať mohol však až po neskorých večeroch. Býval u sedliaka, po návrate zo školy pracoval u neho na poli alebo okolo statku za ubytovanie v komôrke a za skromnú stravu, pozostávajúcu obyčajne z krúpov. Preto týchto biednych študentov prezývali „krupári“. Bol vynikajúci v matematike a fyzike, mal obdivuhodnú pamäť a logické myslenie. Napr. nikdy nepočul o integráloch. Len čo ich univerzit-

ný prof. Dr. Illenčík začal vysvetľovať, on už logickým postupom pokračoval v jeho výklade. Pán profesor to okomentoval s úsmevom: „Chlapče, veď ty už dnes bez učenia vieš to, čo som ja dlho musel študovať. Asi ti to našepkáva Sv. Duch a obdaroval ťa milosťou v zázračnom rozsahu!“

Pri svojom nadaní bol vždy až neuveriteľne skromný, obetavý a trpezlivý. Nepočula som ho o nikom hovoriť zle, dokonca ani zlé nikdy neoplácal zlým. Po skončení učiteľského ústavu ako 24-ročný pôsobil vyše roka na štátnych ľudových školách vo Veľkej Kotešovej, v Brvništi a Mikšovej v okrese Žilina. Neskôr prestúpil na Obvodnú meštiansku školu v Šaštíne, kde sa trvalo usadil a založil si rodinu. Na tejto škole pôsobil celý život, s výnimkou druhého polroku 1951/52, kedy vyučoval na Gymnázium v Senici ako profesor matematiky a deskriptívnej geometrie. Prejavili sa u neho vážne zdravotné ťažkosti ako následok strádania zo študentských čias, ktorých sa nikdy nezabavil. Pôsoobil znova v Šaštíne. Vyučoval matematiku, fyziku, výtvarnú a hudobnú výchovu. Jeho meno malo v radoch matematikárov „cveng“. Svedčia o tom nielen jeho pravidelné príspevky v časopisoch „Matematika v škole“, „Škola a život“, „Topografické práce“.

V slovenskom odbornom názvosloví poukázal na nejednotnosť v učebniciach matematiky, recenzoval učebnice, dokonca zostavil učebnicu matematiky pre 8. ročník. Bol spoluautorom scenárov filmov a diafilmov, úzko spolupracoval s Výskumným ústavom pedagogickým v Bratislave.

Mohol ako mnohí jemu podobní zasadiť i za vysokoškolskú katedru. Zo skromnosti však zostal jednoduchým „dedinským učiteľom“ až po svoj odchod do dôchodku. Jemu vďačia až dve generácie šaštíňčanov i žiakov z blízkeho okolia za dobré vedomosti, vzťah k práci, všestupované zásady slušnosti a dobra.

Svoj statočný a plný život dovŕšil v Šaštíne, kde ho 2. mája 1987 zákerná choroba vytrhla z kruhu najbližšej rodiny - syna, dvoch dcér a 10 vnúčat, ktorí ho milovali.

Použitá korešpondencia spolužiakov a priateľov: prof. Fraňo Mojto, PhDr. Ján Orendáč, prof. Jozef Janek.

**Spracovala
Mária Whirtová**

Veľká vďaka vám !

(dokončenie zo str. 11)

Deti a mládež sa s nadšením zúčastňujú všetkých podujatí, na ktoré sú pozývané. Napríklad v piatok 1. februára mali možnosť zúčastniť sa v telocvični gymnázia - Don Bosca-schou. Za účasť v rôznych súťažiach boli spravodlivo odmenení a všetci si odnášali okrem dobrých dojemov aj výhry, ktoré si sami vybrali. Poriadatelia mohli byť tiež spokojní, keď videli vďačných, hlavne najmenších účastníkov. Za to patrí vďaka aj štedrým sponzorom, ktorí takto napomáhajú rozvíjať saleziánskeho ducha medzi mládežou.

Milí saleziáni, vďaka Vám teda za všetko, čo pre pozdvihnutie nášho ducha konáte a obetavo pokračujete v stopách dona Bosca „učiteľa mládeže“! Tešíme sa na ďalšie aktivity. Iste sa ich s radosťou zúčastníme, malí či veľkí, a či skôr narodení.

Svetlo

Svetlo, také obyčajné slovo a čo v nás dokáže vyvolať, aké pocity máme z tohto slova. Len to ranné prebúdzenie sa do nového dňa, koľko radosti a pohody privolá vychádzajúce ranné slniečko na oblohe, tie jeho nesmelé prvé lúče do našich okien. Hneď máme tisíc chutí rázne vyskočiť, urobiť niečo pozitívne pre naše zdravie a ochotne ísť potom do plnenia si svojich každodenných povinností. A potom prežiť celý deň v radostnom rozdávaní dobrej nálady všetkým, s ktorými sa stretne.

Preto práve v týchto dňoch s veľkou radosťou víťame prvé lúče jarného slniečka a tešíme sa, že sme v zdraví prežili zimné obdobie, ktoré až tak veľmi zimné, tuhé ani nebolo, no príroda i tak odpočívala, aby opäť nabrala ďalších síl slúžiť ľudstvu, ako to bolo a je v Božom pláne. Takže privítajme jarnú prebúdajúcu sa prírodu okolo nás a ďakujeme za ňu Stvoriteľovi.

Poznáme však aj iné svetlo, svetlo hviezd, ktoré radi pozorujeme na nočnej oblohe a ktoré nám tiež prinášajú mnohé blažené pocity. Je milé ich pozorovať pri našich večerných prechádzkach alebo cestou z práce a či len tak, na priedomí našich príbytkov.

Jedna výnimočná hviezda však zažiarila aj pred 2000 rokmi pastierom nad Betlehemom a nasmerovala ich na neznáme miesto, kde našli pravé Svetlo, ktoré prišlo na tento svet, aby zažiarilo a sprevádzalo nás životom v radostiach i v ťažkostiach, v rôznych situáciách. A to Svetlo, ako všetci

dobre vieme, je Ježiš Kristus, náš brat a priateľ. Staručký kňaz ho ako prvý nazval Svetlom na osvietenie pohanov, keď ho rodičia priniesli obetovať Bohu do jeruzalemského chrámu. Prišiel k nám, aby zničil smrť a tak nás oslobodil od hriechov a zaistil nám priateľstvo s Bohom. S láskou prijal ponižujúce mučenie a ukrutnú smrť. Aby nám tak zjavil, že existuje väčšia moc a sila, ktorá ju premôže, slávne vstal z mŕtvych a tak víťazne zaistil pre človeka večný život. Práve v týchto dňoch si túto veľkú milosť pripomíname, keď slávime veľkonočné sviatky. Plní nádej radostne spievajme: „Ježiš Kristus Spasiteľ náš, smrť premohol za nás. Slávne z mŕtvych vstal, by zlosť prekonal! Aleluja!“ Svojím slávnym vystúpením do neba, späť k svojmu Otcovi, nás presvedčil, že sa oplatí prijať utrpenie tohto sveta, za ktoré sa nám ponúka spravodlivá odmena - večné prebývanie v nekonečnej sláve a oslňujúcej blaženosti.

Snažme sa o verné nasledovanie nášho Záchrancu a staňme sa byť tiež svetlom pre svojich najbližších, ale aj pre svoje okolie. Nech Božie svetlo dá nám silu a odvahu prekonať zábrany, aby sme boli svedkami Jeho lásky! **M.T.**

O radosti...

Radosť.

Je ešte čosi viacej

Ako jej prepotreba?

Radosť.

Tón piesne víťaziacej

So silou uniesť seba.

Radosť.

I neprestajný prúd

I pokoj riečnych zátok.

Radosť.

Dar boží premôcť smrť

A prežiť Veľký piatok. - (M. Rúfus)

Život človeka je naplnený striedavo radosťou, šťastím, ale i smútkom, nezdarom a bolesťou.

Všetky tieto pocity vytvárajú väčšinou ľudia, žijúci s nami a okolo nás. Darovať ľuďom radosť, potešenie je i pre samého darcu obohatením jeho života. Keď sa človek zamyslí nad svojím životom, spočíta a zráta koľko toho dostal, povzdychne si a povie: „Ďakujem ti, Bože. Ďakujem ti za všetky radosti života, ktorými si ma obdaril. Ďakujem ti za ľudí, ktorých si mi poslal, aby mi urobili radosť. Veď niekedy stačí dobré slovo, úsmev či priateľské zamávanie, povzbudenie. Veľkú radosť urobí darček, vytvorený blízkym človekom. Keď zostane človek

sám, darčeky, ktorými bol obdarený, mu pripomínajú človeka, ktorý ich vytvoril. A tak mi už roky robí radosť napríklad košík na chlieb, ktorým ma obdaroval nebohý strýček Imrich Zimka. Keď privriem oči, nevidím košík, ale láskavú tvár dobrého človeka. Takisto ručné práce tety Terézie Rehákovovej (Bélovej), mi robia radosť už dlhé roky po jej smrti a pripomínajú mi túto šikovnú a pracovitú ženu.

Mám srdečný vzťah k svojmu rodisku. Prežila som tu celý život a nevedela by som žiť na inom mieste. Poznáme každú kút, cestičku, polia a potoky. Keďže túto vlastnosť poznajú i moji priatelia, výjavy z môjho kraja (obrázky), zdobia i môj byt. Veľkú radosť mi urobí vždy moja sesternica Editka, ktorá sa venuje maľovaniu, keď ma obdarí obrázkom s tematikou Stráží. Tak moje steny zdobia obrázky už neexistujúcich mlynov: Laštúvkových, Brunovských s kaplnkou a bazilikou v pozadí. Nechýba ani kaplnka „u Alojzka“. Kaplnkou Panny Márie v bory, kam chodievame na pešie púte, ma obdaril ďalší „môj maliar“, rodinný priateľ pán Jozef Běhál. Pán Běhál je pre mňa človek nepostrádateľný. Je to človek so zlatými rukami a s vôľou pomôcť. Vyučený stolár mi pomohol hlavne opravami. Či už pokazené „šuflíky“, vypadáajúce dvierka z obývačkovej steny, sedačky na pohodlné sedenie. Pán Běhál je spoločník mojej nebohej maminky. S rodičmi a mladším bratom Antonom sa presťahovali do Stráží z Moravy, kde srdcom zostal a rád tam chodieval. Pamätám si ešte ich otca, starého pána Běhálu. Bol tak tiež stolár a u mojich rodičov bol častým hosťom. Keď sa zosobášili, robil im prvý nábytok. Keď postavili dom, zhotovil im okná a dvere. Mal umeleckého ducha a bol nielen praktický majster stolár, ale krásne maľoval obrazy a s drevom dokázal robiť zázraky. Po ňom zdedili obaja synovia talent k umeniu. Ako som spomenula, viaže ma s touto rodinou priateľský, vrúcny vzťah nielen s nimi, ale aj so všetkými ich deťmi.

Pán inžinier Anton mi urobí každý rok radosť vo vianočnom období. Už viac rokov mi podarúva prekopírované obrázky, náčrty, nielen z nášho kraja ale takmer z celého sveta. Cestovanie a turistika je jeho koníček, no on cestuje s tužkou a notesom, či štetcom a paletou a zachytáva, čo vidí. Tak mám medzi obrázkami od neho napr. Versailles, Notre Dame, rôzne obrázky z Grécka, Albánska, Bosny.

(pokračovanie na str. 14)

Vzácné jubileum

Geológ RNDr. Zoltán Schmidt CSc., kňaz-salezián sa dožil 21.2.2008 požených 80 rokov.

Pri tejto vzácnej príležitosti sa slúžila v Bazilike Sedembolestnej ďakovná sv. omša, na ktorej boli prítomní všetci obyvatelia a zamestnanci Saleziánskeho domu.

Don Schmidt vo svojej izbe uprostred saleziánskych spolubratov.

Mimoriadne vzácne bolo Tvoje osobné poďakovanie po sv. omši, v ktorom si poukázal nielen na zmysel života, ale hlavne ponížene si sa vyznal, ako si plnil Božiu vôľu od prvého rozhodnutia vstúpiť do Saleziánskej Spoločnosti

O radosti...

(dokončenie zo str. 13)

Šaštínsku baziliku z rôznych uhlov pohľadu, ale i kostoly v Strážach či Borskom Mikuláši. Jeho obrazy sú nádherné, veľká škoda, že nie sú na predaj, či na výstavu. Naozaj by mal čo vystavovať.

Ale vráťme sa k pánovi Jozefovi. Nevidela som ho dlhšiu dobu, myslela som, že je azda chorý. Stretla som ho idúc z kostola. Pozval ma pozrieť sa, čo práve robí. Okrem iného vyrezáva ukrižovaného Krista Pána. S úctou som obzerala rozrobenú prácu a znova som obdivovala staršie práce. Vyrezávaný betlehem, rôzne zvieratá, ale i krásne šperkovníce, ktorými obdaroval svoje vnučky. Treba spomenúť i jeho manželku Jarku, ktorá perfektne ovláda ženské ručné práce, ktorými robí radosť nielen svojim deťom, ale o tom, ako hrejú ňou vlastnoručne upletené ponožky, by vedeli rozprávať postihnuté deti v Rohove.

No povedzte, nie sú šťastní ľudia, ktorí svojimi schopnosťami, talentom, ale i usilovnosťou robia ľuďom radosť?

Elena Ovečková

(1945) až po tajnú vysviacku v Košiciach baziliánom Dr. Kretom (10.10.1981).

Od svedomitej práce v Geologickom ústave Dionýza Štúra až po spovede po okolitých farnostiach.

Od ochotného ísť spravovať farnosť v Podhoranoch až po moje pozvanie prísť vyučovať na Gymnázium Jána Bosca.

Azda budem odvážny, carissimo Zoltán, keď si Ťa pripodobním polyhistorikovi Andrejovi Kmetovi. 16.2.2008 sme si pripomenuli 100. výročie jeho úmrtia.

Obaja ste sa venovali múzeám. On ako zakladateľ Slovenskej národnej vedy, konkrétne Muzeálnej slovenskej spoločnosti, Slovenského národného múzea. A Ty od Prírodovedného slovenského múzea, cez mnohé organizačné výstavy až po

Mariologické múzeum Sedembolestnej v Šaštíne.

Obaja ctitelia Panny Márie. On Nepoškvrnenej. Jeho svätý škapuliar vyšiel v 12 vydaniach. Ty ctiteľ Sedembolestnej.

Obaja ste si pestovali vzácne priateľstvá. On na fare v Prencove a Ty vo svojom byte alebo na prechádzkach pozdĺž Dunaja. Boli to orientačné filozoficko-teologické rozhovory.

Obaja ste robili výskumy priamo

v teréne.

Predovšetkým ste boli obaja kňazi. Na prvom mieste ste sa venovali svojim veriacim. Vzácne boli názorové kresby Tvojich žiakov, keď si ich viedol k nábožnosti cez osobnú tvorbu.

Obaja výborní kazatelia.

Zatiaľ na Tvojom stole márne ležala pozvánka vstupu do strany.

Často si otváral dvere tajným, ktorí Ťa prišli pozvať, aby si vstúpil do Pacem interris. Nemali úspechy. Tvoja výrečnosť, podporovaná hlavne vnuknutiami Ducha svätého, bola účinnejšia.

Vzácná je Tvoja knižka Dejiny saleziánskej spoločnosti na Slovensku, dokumentovaná v obrazoch.

Prezradím Tvoju schopnosť úplne utlmiť preškoľovanie mladých rehoľníkov v Kostolnej. Strážil nás jeden policajt.

Vedúci preškoľovania Pavol Ochodnícky Ti navrhol, či by sme sa nestrážili sami. - „Ujdete?“ A Ty: „Čoby sme ušli!“ A Ty si vzal vedenie do vlastných rúk. Čítal si Tvojím mocným hlasom v záhradke kláštora Dejiny komunistickej strany. No bola to, ak nie komédia, tak divadlo. Kým si Ty hromove čítal, my sme sa bavili alebo si čítali náboženské knihy.

Nad celou Tvojou činnosťou panovalo vnútorné duchovné presvedčenie: slúžiť Pánu Bohu a cirkvi.

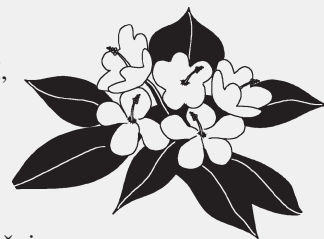
Pri tomto Tvojom vzácnom jubileu - drahý Zoltán - sme spolu s Tebou vďační Prozreteľnosti za jej starostlivý doprovod po jej a Tvojich cestách a vyprosujeme aj ďalšie jej originálne Božie vnuknutia.

A. Nádaský SDB

BLAHOŽELANIE

S príchodom prvých, takrečeno jarných dní, oslávila svoje životné JUBILEUM, krásnych 60 rokov naša milá

pani ELENKA OVEČKOVÁ,

dlhoročná bývalá vedúca mestskej knižnice a šéfredaktorka Hlásnika, ktorý jej tak prirástol k srdcu, že zostáva i naďalej dopisovateľkou a členkou redakčnej rady. Myslím, že je povahové črty môžeme stotožniť so životnou múdrosťou J. Gotthelfa: „Je veľké a krásne, keď nás maličkosť dokáže urobiť šťastnými!“

Milá Elenka, chceme tiež patriť k Tvojím početným gratulantom, preto Ti zo srdca prajeme veľa radosť a potešenia z literárnej činnosti, no hlavne Božie požehnanie do ďalších Tvojich šťastných rokov v kruhu svojej rodiny a spolupráce s Hlásnikom a jeho radou.

K blahoželaniu redakčnej rady Hlásnika sa pripájajú aj Tvoji milí a známi, ktorí Ťa majú radi.

ŽIVIO, ŽIVIO, ŽIVIO !!!

Zdravotnícke okienko

CHOLESTEROL NEPOZNÁ SÚCIT

Lekár vám povedal, že máte zvýšený cholesterol v krvi? Čo to vlastne znamená? Vysoká hladina cholesterolu v krvi naznačuje, že v cievach sa nachádza nadmerné množstvo hustej žltej látky, ktorá môže spôsobiť zlú priechodnosť ciev a následne zapríčiniť srdcový infarkt, srdcové zlyhanie alebo cievnu mozgovú príhodu. Cholesterol však nemá iba zlé vlastnosti a nevzniká len v dôsledku nesprávnych stravovacích návykov. Organizmus si ho vytvára aj sám, pretože táto látka plní v ľudskom tele dôležitú funkciu. Zúčastňuje sa napr. na vzniku nových buniek a na tvorbe hormónov či obalov nervových vlákien. Problém sa začína vo chvíli, keď sa ho v krvi nahromadí nadbytok. Cholesterol, podobne ako vysoká hladina cukru v krvi alebo vysoký krvný tlak, je veľmi zákerný. A v tom, že nebolí a v mladšom veku sa jeho zvýšená hladina ani nijako neprejavuje. Delí sa na „dobrý“ HDL a „zlý“ LDL cholesterol, pričom ten zlý je zodpovedný za zdravotné problémy. Dôsledky aterosklerózy sa najčastejšie ohlásia v piatej alebo šiestej dekáde života, lenže liečba je už oveľa náročnejšia ako tomuto všetkému predchádzať.

Vy poznáte svoju hladinu cholesterolu? Podľa veľkej štúdie na Slovensku má u nás takmer polovica obyvateľstva hladinu celkového cholesterolu vyššiu ako 5,2 mmol/l, čo je nad odporúčanú normu. Pritom svoju hladinu cholesterolu pozná len tretina dospelých Slovákov, častejšie ženy. Hladina cholesterolu a triglyceridov sa stanovuje v 17. a 40. roku života v rámci preventívnej prehliadky u praktického lekára. Po zistení zvýšenej hladiny je už pacient pod drobnohľadom svojho lekára s pravidelnými odbermi krvi a diétnymi, režimovými či farmakologickými opatreniami.

Cieľom liečby je znížiť cholesterol na odporúčané hodnoty. A to také, aby bolo srdcovo-cievne riziko pacienta nízke a porovnateľné so zdravým človekom. Ako to dosiahnuť? Kombináciou zmenou stravovania, zvýšením pohybu a popri prípade za pomoci liekov.

Ako vybabrať s cholesterolom

Zbavte sa nadbytočných kíľ

Pustite sa do boja s nadváhou. S pribúdajúcimi kilami sa zvyšuje koncentrá-

cia cholesterolu v krvi. Na znižovanie cholesterolu je vhodná diéta, pri ktorej dve tretiny prijímanej potravy obsahuje ovocie, zelenina a výrobky z obilnín. Iba jednu tretinu kalórií by ste mali získať z mäsa a mliečnych výrobkov, ktoré často obsahujú príliš mnoho tukov.

Obmedzte spotrebu tukov

Najhoršie sú nasýtené tuky, ktoré pôsobia zhruba trikrát škodlivejšie ako živočíšny cholesterol. Musíte teda obmedziť mäso a syry. Jedzte hydinu, mliečne výrobky s nízkym obsahom tukov a nenasýtené tuky (kukuricičný, slnečnicový a sójový olej). Olivový olej je najzdravší. Olivy totiž pravdepodobne ako orechy, avokádo a podzemnica olejné obsahujú nenasýtené tuky, ktoré priaznivo ovplyvňujú množstvo cholesterolu v organizme.

Nekonzumujte priveľa vajec

Neznamená to však, že by ste ich mali zo stravy celkom vylúčiť. Optimálne

množstvo predstavujú tri vajcia týždenne. Cholesterol obsahujú len žĺtky, takže bielka môžete konzumovať bez obáv.

Jedzte ovocie

Osoby trpiace nadbytkom cholesterolu by mali konzumovať veľa ovocia, ktoré obsahuje pektín. Aj zelenina, ako napr. kapusta, mrkva, brokolica, cibuľa môže znížiť cholesterol v organizme.

Cievy upchané usadeninami LDL sa môžu uvoľniť cvičením. Aktívny pohyb predstavuje jeden z najúčinnějších spôsobov, ako zvýšiť hladinu ochranného HDL a zároveň znížiť koncentráciu škodlivého LDL. Pohyb pomáha organizmu zbaviť sa tukov, ktoré sa doň dostali jedlom a súčasne chráni cievy pred usadzovaním zlého cholesterolu.

Nemajte súcit s cholesterolom, lebo v konečnom dôsledku ani on nebude mať súcit s Vami!

MUDr. Silvia Ožvoldíková

Prvá pomoc - Bezvedomie

Postihnutý nereaguje, no dýcha. Ak zostane ležať na chrbte, zapadne mu jazyk a v hrdle sa nahromadia tekutiny, čo spôsobí upchatie dýchacích ciest a zastavenie dýchania. Okamžite sa musia uvoľniť dýchacie cesty.

Pri rozhovore s oddelením Prvej pomoci bolo zdôraznené, že pri zapadnutí jazyka zomiera veľa ľudí, pretože tí najbližší v danom momente nevedia poskytnúť prvú pomoc. Snažme sa zapamätať si postup, aby tých zbytočne zomretých bolo čo najmenej.

Rýchlo uvoľníte gombíky na nohaviciach, opasok, kravatu, golier. Opatrne zakloňte hlavu dozadu - jednu ruku položte na čelo, tlačte ňou smerom

dozadu a zakláňajte hlavu, dvoma prstami druhej ruky v mieste pod bradou nadvihnite sánku a presuňte.

Rukou, ktorá drží bradu, postihnutému otvorte ústa. Rukou, ktorá drží čelo, odstráňte z úst všetky viditeľné cudzie predmety, vrátane uvoľnených zubných protéz, nehybte protézami, ktoré ostali na svojom mieste.

Po zákľone hlavy a zdvihnutí brady sánka postihnutého posunie jazyk dopredu a uvoľní tak dýchacie cesty.

Priložte líce k ústam a nosu postihnutého:

- cítite, že dýcha,
- počujete, že dýcha,
- pozorujte, či sa mu hýbu hrudník a brucho.

Postihnutý dýcha.

Po tomto uložte postihnutého do stabilizovanej polohy, aby tekutiny mohli vytekať z úst.

Nohy postihnutého opatrne prisuňte k sebe. Ruku postihnutého, ktorá je bližšie k vám, vysuňte v pravom uhle od tela, pokrčte ju v lakťi dlaňou hore.

Chrbát druhej ruky priložte k uchu na strane, ktorá je bližšie k vám. Ruku pridržiňte. Nohu, ktorá je ďalej od vás, pokrčte v kolene, chodidlo je na zemi.

Telo postihnutého pomaly otáčajte za koleno k sebe, dlaň postihnutého pridržiavajte pri uchu. Vytiahnite ruku spod hlavy postihnutého, stále pridržiavajte lakeť, aby sa mu neposunula hlava. Pokrčenú nohu upravte tak, aby bok a koleno zvierali pravý uhol a stabilizovali postihnutého. Postihnutému otvorte ústa, nehybte mu pritom hlavou.

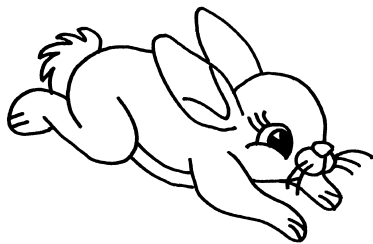
Detský kútik - kienk

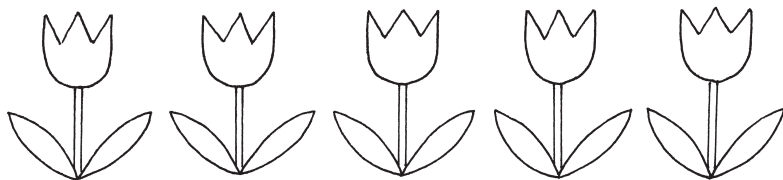
O veľkonočných zvykoch a obyčajoch som písala podrobnejšie pred dvomi rokmi. Teraz hádam pridám len toľko, že slovenské zvyky spojené s príchodom jari patria medzi najkrajšie a najzaujímavejšie. Na Zelený štvrtok sa ľudia umývali v ľadovej vode potoka, aby boli zdraví, na Veľký piatok natierali dvere cesnakom na ochranu proti strigám, na Bielu sobotu sa varilo a pieklo. Roznecoval sa tiež oheň. Novým plameňom ožila lampa i veľkonočná svieca Paškál. Ohník mal magicko-ochrannú silu. S uhlíkmi z neho sa tri razy obehol dom, aby ho chránil pred povodňami. Popol sa sypal na oziminy, aby ich nezničili búrky. V tento deň sa dokonca kotúľal po poli okrúhly koláč, aby sa úroda vydarila. V nedeľu sa všetci ponáhľali k výdatnému obеду, ktorý začínal vajítkom. V pondelok mládenči šibali korbáčmi dievčatá, vraj aby neoprašovali a niekde ich aj polievali vodou (najmä na východe).

Na prvý pohľad jednoduché, ale v skutočnosti veľmi dômyselné vajíčko je nielen dôležitou zložkou potraviny a kozmetiky, ale aj objektom inšpirujúcim umelcov. V stredoveku sa vajíčka primiešavali do farieb, aby boli lesklé a do stavieb, aby boli pevné. Varí sa, pečie sa, praží sa alebo sa konzumuje surové. Viete, že vajce pštroša môže vážiť takmer dva kilogramy a môže na ňom stáť dospelý človek bez toho, aby sa poškodilo? Znesie váhu až 150 kilogramov!

Keď chceme zistiť, či je vajíčko čerstvé, ponoríme ho do nádoby s vodou. Čerstvé vajíčko klesne v nádobe na dno, staré vypláva na povrch. Viete, prečo je to tak? Staršiemu vajíčku sa dostane cez pórovitú škrupinu dovnútra vzduch a ten ho potom nadnáša hore.

Aké sú správne odpovede na otázky z malého testíka o Mr. Beanovi z minulého čísla? Oblúbenou plyšovou hračkou Mr. Beana je plyšový macík (1c), meno Mr. Beana preložíme ako pán Fazuľa (2b), vozí sa na aute Mini Cooper (3a), celovečerný film sa volá Najväčšia filmová katastrofa (4c) a v civilnom živote je Rowan Atkinson - predstaviteľ Mr. Beana - inžinierom elektroniky (5a). Tak čo, vedeli ste všetko správne? Verím, že áno. Do ďalšieho čísla si pre vás už pripravujem niečo o Harrym Potterovi.

Tento rok si môžete pripraviť **veľkonočné ozdoby** do domu z vaječných škrupín. Ponúkam vám niekoľko nápadov:

Vázičky z vaječných škrupín: Sú veľmi jednoduché. Vajíčko rozbite tak, aby vám na ňom chýbala len horná časť a aby nemalo dole dierku. Nalejte doň vodu, na zafaženie nasypete trochu piesku alebo zeminy a stonku kvietka obalte mokrym papierovým obrúskom. Takéto vázičky potom postavte do malých mištičiek alebo pohárikov. Vyniknú však i v kvetináči s travičkou či inou jarnou zeleňou, napr. z obilja.

Veľkonočné sviečky v škrupinkách: Opäť budeme potrebovať škrupinku z vajíčka, na ktorej bude chýbať len horná časť a nebude mať dierku. Pripravte si knôt, ktorý sa dá kúpiť alebo vytiahnuť z inej nepotrebnéj sviečky. Napríklad aj z obyčajnej bielej, ktorú si v nádobke ponorenej do horúcej vody roztopíte na tekutý vosk. Knôt pripevníte na kúsok špagidle, položte na škrupinku a zalejte roztopeným voskom. Nechajte stuhnúť. Zo zeleného papiera si pripravte nízky valček (stočením pásika papiera vysokého asi 3-4 cm) a horný okraj obstrihajte zúbkovito ako trávu. Po zaschnutí vosku si škrupinku ozdobne pomaľujte, vložte do travičky z valčeka a darček pre šibačov či dekorácia je hotová.

Stranu pripravila Mgr. Eudka Machová

Želám vám príjemné prežitie veľkonočnej šibačky i prázdnin!

Prvý apríl... - viete prečo ?

Určite to každý z nás pozná. Prvý deň v mesiaci apríl si musíme dávať dobrý pozor na to, čo nám kto hovorí a čomu máme vlastne veriť. Prvého apríla sa nás snaží veľa vtipkárov napáliť, aby na nás následne mohli víťazoslávne vykriknúť : „Apríiiiiii!“.

Tento zvyk má u nás veľkú tradíciu. Je to asi dané tým, že sa radi smežeme, ale zároveň sme tak trocha škodardostní a radi pripravujeme rôzne vtipy svojim známym. Jeho história siaha až do 16-teho storočia a súvisí so zmenou kalendára na gregoriánsky. Dávne kultúry ako napr. rímska, hinduistická, oslavovali Nový rok prvého apríla, ktorý nasledoval tesne po jarnej rovnodennosti (20.-21. marec). V roku 1582 pápež Gregor VIII. zaviedol nový kalendár, tzv. gregoriánsky, namiesto starého juliánskeho. Nový kalendár označil začiatok roka na prvý január. Vo Francúzsku však mnoho ľudí buď odmietlo alebo nebolo informovaných o tejto zmene a tak pokračovali v oslavách Nového roka prvého apríla. Ostatní ľudia si z týchto tradicionalistov začali uťahovať a snažili sa ich „oblafnúť“ rôznymi trikmi. Francúzi volali prvý apríl „Poisson d'Avril“ čiže „aprílová ryba“, pretože mladá naivná ryba sa chytá ľahko. Často sa pripínali na chrbát „bláznov“ obrázky ryby. Angličania prijali gregoriánsky kalendár v roku 1752 a deň bláznov sa začal oslavovať aj v Anglicku a v amerických kolóniách.

Ďalšími verziami osláv 1. apríla sú:

- Podľa kresťanského výkladu apríl súvisí s narodeninami Judáša, ktorý sa mal narodiť práve 1. apríla. Pretože zradil Krista, nesmie sa tento deň údajne veriť všetkému, čo sa povie alebo stane.

- Iná teória spája aprílové žartovanie s poľnohospodárstvom. Jej zástancovia vzťahujú pomenovanie mesiaca k latinskému aperio - otvárať. V apríli sa s príchodom jari otvára nový poľnohospodársky rok, čo bolo vo väčšine starovekých náboženských systémov silným motívom k bujarému zabávaniu.

- Sú však aj iné vysvetlenia - niekto spája apríl s pohanským bôžikom smiechu, ktorý mal vraj sviatok v apríli, iní jednoducho tvrdia: ľudia majú náladu na zábavu, pretože je jar.

V tento deň si preto dávajte veľký pozor, aby ste „nenaleteli“ na nejaký apríl, o ktorom by sa hovorilo ešte veľmi dlho!

Viete, že je 1. apríl - DEŇ VTÁCTVA

1. apríl je Deň vtáctva aj preto, lebo v apríli k nám priletí asi 20 miliónov sťahovavých vtákov. Ornitológovia odhadujú, že na Slovensko priletí každý rok približne 30 miliónov vtákov, z toho dve tretiny v apríli. Väčšina vtákov prilieta z Afriky. Dátumy jarých príletov sledujú členovia Spoločnosti pre ochranu vtáctva (SOVS). Na začiatku jari prilieta na Slovensko až 29 sťahovavých druhov. Medzi prvými prilietajú drozdy, škvrnanky a cibíky, potom sa objavujú bociany a postupne sú na viacerých miestach pozorované aj lastovičky. Okrem známych poslov jari, medzi sťahovavé vtáky patria aj orol kriklavý, prepelica poľná, slávik alebo kukučka, ktorá prilieta až na prelome apríla a mája. Ako posledný prilieta hýľ karminový až z ďalekej Ázie.

Prvoaprílová ochrannárska tradícia sa zrodila ešte v časoch rakúsko-uhorskej monarchie. Založil ju už v roku 1900 prírodovedec Otto Hermann, ktorý žil a pôsobil v Brezne. K oslave Dňa vtáctva sa môže pridať každý, ak napríklad zavesí do záhrady vtáčiu búdku, zasadí strom, alebo zabráni vypaľovaniu trávy.

Spracovala S. Suchá

Čítanie o káve ku káve

Než sa začítate do nasledujúcich riadkov a ešte ste dnes nemali tú svoju obľúbenú dávku drogy v podobe kávy, tak si ju odskočte pripraviť. Pri čítaní tohto článku na ňu určite chuť dostanete.

Začnem z histórie. Legiend o objavení kávy je niekoľko. Všetky majú pôvod v rozprávkach Tisíc a jedna noc. Jedna z legiend hovorí, že chuť kávy objavil lekár a kňaz šejk Omar z Mekky, ktorý žil vo vyhnanstve v Arábii. Všimol si nádherné spievajúceho vtáčika na strome, z ktorého zobal bobule. Unavenému Omarovi sa po vypití odvaru z týchto bobúľ napriek únave nechcelo spať. Zvest o tomto zázračnom nápoji sa rýchlo rozšírila a Omarovi dovolili vrátiť sa späť do Mekky. Keď potom Omar zomrel, postavili na jeho počesť kláštor a Omara vyhlásili za svätého.

Ďalšia legenda hovorí o etiópskom

mníchovi Batra Maryamovi, ktorý putoval na polostrov Zaguié. Keď tam unavený dorazil, zapichol svoju pútnickú palicu do zeme a dovtedy sa modlil, kým nezapustila korene, a kým z nej nevyrástol krík kávovník. Keď nemal čo jesť, natrhal si z neho bobule a uvaril ich v čistej vode. Plody mu nechutili, ale voda, v ktorej ich varil, áno. A bola na svete káva!

Pridám do tretice legendu, ktorá pripisuje objavenie kávy kozám. Istý pastier menom Kaldim pásaval blízko kláštora kozy a všimol si, že občas sú jeho kozy veľmi divoké. Zbadal, že táto zmena sa udeje len vtedy, keď sa kozy najedia bobúľ z divorastúcich kríkov. Pastier sa podelil o svoj objav s predstavcom kláštora, ale jemu bobule nechutili. Nechutili mu ani po uvarení. Zapáchal sa mu však čierny odvar z bobúľ. Opät zistil, že nápoj má osviežujúce účinky a prikázal ho piť aj mníchom, aby nedriemali po dlhých nočných modlitbách. Bobule nazval „kocie čerešne“. Niektorí mnísi tvrdili, že v nich nápoj vyvoláva mystické vízie a predstavy o blaženosti v raji. Pitie kávy potom nadobudlo v kláštore rituálny charakter.

Toľko k legendám. Teraz niečo o samotnom kávovníku. Je to malý, vždy zelený strom. Jeho kvety majú lahodnú, mierne horkastú vôňu. Dozreté plody kávovníka sú červenej farby. Plody sa sušia, lúpu, triedia a balia do vriec. Úroda sa zberá asi 2-3 krát do roka, pričom na kávovníku sú súčasne kvety, nezrelé plody aj zrelé plody. Veľmi dôležité je vystihnúť správne obdobie na zber, pretože nedozreté plody po odtrhnutí už nedozrejú a prezreté plody majú semená skazené. Kávovník rodí asi 2-3 kg plodov za rok. V plode sú uzatvorené dve sivozelené semená, ich tvrdý bieloč je vlastne surovou kávou. Semená sa zbavujú osemenia a až potom pražia. Hmotnosť kávových zŕn sa po spracovaní zmenší na štvrtinu a po pražení stratia ďalšiu pätinu váhy, objem sa ale zväčšuje takmer o polovicu. Vysušené surové kávové zrná sú modrozelené, sivozelené, niekedy žltohnedé. Tmavú farbu, jemnú chuť a arómu dostanú až pražením. Káva sa praží pri vysokých teplotách a zrná sa počas praženia otáčajú v rotačnom bubne. Upražené zrná sa musia čo najrýchlejšie ochladiť, aby z nich neunikali esenciálne oleje.

Najkvalitnejšia káva sa pestuje v horách, pretože na jej kvalitu dobre vplýva vysokohorský čistý vzduch. Kvalita kávy sa označuje na každom vrecúšku jedným z prvých štyroch písmen abecedy. (pokračovanie na str. 18)

Čítanie o káve ku káve

(pokračovanie zo str. 17)

Tým sa určuje aj jej cena. „Áčko“ je zmes zložená zo 100% Arabiky (kyslej kávy, ktorú vyhľadávajú najmä Nemci), v „béčku“ je takisto len sto-percentná Arabika, ale norma pripúšťa aj druhú triedu, v „céčku“ môže byť až 30% Robusty (t.j. menej kvalitnej, drsnejšej a horkejšej chuti, na ktorú je slovenský spotrebiteľ zvyknutý a vyhľadáva ju) a v „déčku“ pomer Arabiky a Robusty norma neurčuje.

K najdrahším patrí bezkofeínová káva, ktorá sa ešte v surovom stave pomerne náročnou technológiou zbavuje kofeínu. V Oriente sa káva stala obľúbeným nápojom už v 16. storočí. Do Európy sa dostala až v polovici 17. storočia. Keď sa káva po prvý raz objavila v Taliansku, cirkev ju označila za „diablovo dielo“. Až pápež Klement VIII. sa odhodlal kávu osobne vyskúšať. Zachutila mu a vyhlásil, že by mala byť pokrstená, aby sa z nej stal kresťanský nápoj.

Názov turecká káva má svoje historické opodstatnenie. Prvýkrát ju naozaj začali variť Turci a ako prví kávové bôby pražili a pomleté ich zalievali vriacou vodou. Prvým skutočne veľkým mestom kaviarní bol Londýn. Napr. v r. 1700 tam podávali tento lahodný nápoj už vo vyše 3000 kaviarňach. Na konci 19. storočia sa stala nápojom každodennej potreby a bolo štýlové piť ju ráno i uprostred dňa. Šikovní obchodníci čoskoro objavili veľký potenciál kávy a zistili, že je základom dobrého obchodu.

Nie každý si môže počas pracovného týždňa dopriať po obede „šľofika“ či poobedňajšiu siestu. Rýchlo zahnať pocit malátnosti vám pomôže káva so štipkou škorice. Tá totiž dobá telu biolátky, ktoré povzbudia produkciu hormónov šťastia. Výbornú chuť kávy dosiahnete, ak do filtra s kávou vložíte aj kúsok čokolády alebo trochu kakaa. Kofeín zvyšuje výkonnosť športovcov, čo preukázali viaceré vedecké štúdie. Testovaní bežci najprv vypili 2 šálky silnej kávy (150-200 mg kofeínu), odbehli 1500 metrov, potom rovnakú trať zdolali po dvoch šálkach bezkofeínovej kávy. Kofeín zlepšil časy väčšiny bežcov o celú sekundu. Bristskí vedci dokázali, že kofeín preberá telo, ale ospalému mozgu nepomôže. Unavený šofér už po malej dávke kofeínu riskuje mikrosnanky, keďže účinky životabudiča odznievajú veľmi náhle. Po predávkovaní nasleduje útlm. Účinok

kávy sa dostaví asi štvrthodinku od vypitia kávy. Zdravý človek si pokojne môže dopriať denne dve silné kávy. Ak potrebujete, aby vás káva povzbudila, nesmiete byť totálne vybití, ale mať ešte nejakú rezervu. Inak bude účinok kávy úplne opačný - rýchlejšie vás utlmí. Odoprieť si ju treba aspoň 4 hodiny pred spaním. Káva spánok nielen oddaľuje, ale aj skracuje.

Ak si kávu doprajete len v malom množstve, pomôže vám zbaviť sa tukových vankúšikov. Káva a kofeín podávané vo veľmi malých dávkach urýchľujú spaľovanie telesných tukov a stimulujú centrálnu nervovú sústavu a kardiovaskulárny systém. Telo v tej chvíli využíva ako zdroj energie tuk a nie cukry. Pritom samotná káva má skoro nulovú energetickú hodnotu.

Ak pripravujeme kávu do kanvice a potrebujeme, aby kávová usadenina rýchlo klesla ku dnu, nalejeme do

kanvice po zaliati ešte pol lyžičky studenej vody. Kto si dáva namiesto raňajok len zalievanú kávu, robí chybu. Kávové zrnká dráždia sliznicu žalúdka a stený čriev. Pomôže priliatie trošky mlieka do kávy. Posledné výskumy dokazujú, že pitie kávy v primeranom množstve nemá u tehotných žien žiaden vplyv na vývoj plodu. Káva je dobrý účinný a rýchly liek vtedy, ak to preženieme s alkoholom. Po prebudení sa po bujarej zábave sa odporúča šálka silnejšej kávy, ktorej účinok zvýši plátok citróna.

Doteraz bol pohár vody ku káve povinnosťou. Vedci dokázali, že opak je pravda. Káva telo dokonca vodou zásobuje, ak však pijeme iba malé množstvá kávy. Ak sme však zvyknutí na 3-4 šálky kávy, teda okolo 300mg kofeínu, naozaj dochádza ku zvýšenému vylučovaniu vody z tela.

(pokračovanie na str. 19)

Šibať a nepiť?

Prieskumy, ktoré sa zaoberajú pitím alkoholu u mladistvých, ukazujú tieto dôvody pitia: alkohol im chutí, robia to ich priatelia, utápajú svoj žiaľ, myslia si, že opit sa je niečo výnimočné a moderné, ale aj to, že pijú, lebo to vidia doma. A sme doma! Toto je ten rodičovský príklad. Ak sa dieťa stretáva s pravidelným a najmä nekontrolovateľným pitím alkoholu doma, je len otázkou času, kedy to aj samo skúsi. Komu na svojich deťoch záleží, musí im k tomu aj niečo vysvetliť. Deti musia vedieť, že nato, aby boli veselí, nemusia piť alkohol. Treba im povedať o všetkých dôsledkoch, ktoré na nich alkohol môže mať. Hlavne ich treba upozorniť, že keď už pijú, musia prestať skôr piť, ako zistia, že už majú dosť. 40% Slovákov začína piť alkohol už v 15-ich rokoch. Mnohí možno začnú práve túto Veľkú noc. Nech je to už akokoľvek, či piť budú, či nebudú, všetkým prajeme šťastný návrat zo šibačky domov. Aby bolo čo najmenej pokazených žalúdkov, „opíc“, znečistených chodníkov po meste a odratých kolien vám praje celá redakcia Hlásnika.

Alkohol a vplyv na zdravie

Nervový systém: Alkohol poškodzuje centrálnu nervovú sústavu, v dôsledku čoho môžete pociťovať kŕče, stratu citlivosti. K hlavným príznakom jej poškodenia patrí potenie, nespavosť a oslabenie pamäti.

Srdcovo-cievny systém: Vplyv veľkého množstva prijímaných tekutín a narušenie činnosti ciev spôsobujú zmeny na srdci. V dôsledku zvýšenej námahy dochádza k jeho zväčšeniu. Hrozí vám skleróza ciev.

Dýchací systém: Zápaly pľúc a priedušiek sú u tých, ktorí podliehajú alkoholu, dvakrát častejšie. Pitie je často spojené s fajčením a kombinácia týchto dvoch neduhov nepriaznivo pôsobí na pľúcne tkanivo.

Infekčné choroby: Pitie poškodzuje telesné zdravie aj tým, že znižuje odolnosť proti infekčným chorobám. Tí čo mu holdujú častejšie, podliehajú chrípke, TBC, či vychudnutosti.

Tráviaci systém: Aj keď sa ten, kto pije, stravuje bohato, potrava sa nedostatočne spracúva, nevyťažia sa z nej všetky látky potrebné pre organizmus. Porucha trávenia vedie k zmene chuti, jedálneho lístka či hnačkám.

Pečeň: Narušená výživa a priamy účinok alkoholu sú dva faktory, ktoré sa podieľajú na poškodení pečene. Zväčšenie pečene je spôsobené ukladaním tuku v jej tkanive - stukovatenie. Niekedy nastáva zväčšenie pečene pred vznikom cirhózy.

Zhubné nádory: Pri používaní alkoholu vám hrozí výskyt rakoviny v nosohltanie a ústnej dutine. Alarmujúce je, že stále stúpa počet tých, ktorí dostanú rakovinu konečníka či pankreasu.

Čítanie o káve ku káve

(dokončenie zo str. 18)

Vodu teda nemusíme bezpodmienečne dopĺňať, ak obľubujeme občasné kapučíno alebo laté.

Účinok kávy trvá asi 2 hodiny a potom príde opäť útlm. Ak si ju dáte vtedy znova, môže sa stať, že namiesto toho, aby vás vybudila, zostanete ešte omámenejší. Navyše je návyková! Dajte si ju maximálne dvakrát denne, najlepšie jednu ráno a druhú až poobede. Najkvalitnejšia je prevapkávaná. Káva je najpopulárnejší nápoj na svete. Konzumuje ju približne polovica ľudstva. Ročne sa na svete vypije viac ako 400 miliárd šálok tejto povzbudzujúcej hnejdej tekutiny. Na ich prípravu treba 4 milióny ton kávových zŕn.

Kofeinizmus je popri alkoholizme a fajčení tabaku najrozšírenejšou toxikomániou, hoci nie tak závažný a nebezpečný. Kofeín je alkaloid, ktorý sa získava zo šiestich rastlín rastúcich v rôznych oblastiach sveta (kávovník, čajovník, kakaovník, kolovník, yerba a guarana). Kofeín je alkaloid, ktorý sa pokladá za najlepšiu psychostimulačnú látku. 9 kávových zŕn dodá šálke kávy 0,1-0,15g kofeínu. Použitím tejto dávky sa zvyšuje psychická aktivita, odstraňuje sa únava, predlžuje sa schopnosť vykonávať vyčerpávajúcu prácu a zvyšuje sa schopnosť koncentrácie. Vyššie dávky (okolo 0,2-0,5g) kofeínu spôsobujú zvýšenú dráždivosť, nervozitu, neschopnosť koncentrácie,

závraty, trasenie celého tela i končatín, staženie dýchania, poruchy srdcového rytmu, bolesti srdca, úzkosť, nepokoj, nespavosť, niekedy aj prechodné psychické poruchy a halucinácie. Vo veľkých dávkach pôsobí kofeín ako jed, spôsobujúci kŕče. Smrteľná dávka sa odhaduje asi na 10g kofeínu, čo je množstvo nachádzajúce sa v 50 šálkach kávy. Nízke dávky kofeínu (do 0,05g) zvyšujú ospalosť a potenciejú účinok analgetík. Preto sa kofeín používa v medicíne ako zložka viacerých druhov liekov s protibolestivým účinkom. Z prejavov nadmerného pitia kávy treba spomenúť časté bolesti hlavy, zvýšený krvný tlak, nechúť do jedenia, ranné vracanie, bolesti vnútorných orgánov, niekedy aj psychické zmeny (depresie). Uvádza sa, že nikotín a kofeín pôsobia aj pri vzniku nádorov močového mechúra.

Spotreba kofeínu je u nás obrovská. V Československu sa v roku 1977 spotrebovalo 17,5 tisíc ton kávy, o päť rokov neskôr už 26,2 tisíc ton. Na jedného obyvateľa pripadá u nás ročne viac ako 1 kg kávy, čo je približne 170 šálok.

Kofeín je droga, ktorá narúša metabolizmus, zrýchľuje tep a aktivuje určité centrá v mozgu, takže človek nevníma únavu. To vyvoláva dojem, že má viac energie a sily. Pre tých, čo prežívajú stres, je káva zvlášť nebezpečná. Potláča schopnosť relaxovať a narušuje spánkové návyky. Každý, kto chce znížiť stres, by mal kofeín a to v akejkoľvek podobe zo svojej stravy vylúčiť. Kofeín sa nachádza aj v čiernom čaji,

kole a v mnohých analgetikách. Kávové zrná obsahujú zložky, ktoré v tele pôsobia ako antioxidanty. Ničia v tele nebezpečné voľné radikály, ktoré môžu spôsobovať rakovinu.

Závislosť od kofeínu môžeme rozdeliť na psychickú a fyzickú. Či sme naozaj závislí, zistíme po niekoľkodňovom kávovom pôste. Najčastejšie fyzické príznaky abstinénneho syndrómu sú už spomínané bolesti hlavy rôznej intenzity, niekedy až záchvaty migrény, pocit vyčerpania, nechutenstvo, žalúdočná nevoľnosť až zvracanie - môžu trvať i niekoľko dní. Znakom psychickej závislosti je depresia a zúrivá chuť po obľúbenom nápoji.

Pre všetkých milovníkov kávy a pochúťok z nej ponúkame ešte **recept na kávovú tortu:**

Suroviny: 3 kakaové tortové korpusy, 600 ml smotany na šľahanie, 300 g bieleho jogurtu, 200 ml uvarenej kávy, 75 g cukru, 1 balenie želatíny na tortu, džem, čokoládu na zdobenie.

Postup: Dva kakaové korpusy po celej ploche pokvapkáme 50ml kávy. Tretí - spodný necháme suchý. Vyšľaháme smotanu a zľahka vmiešame jogurt. Uvaríme želatínu so 150ml kávy a cukrom a zmiešame spolu s pripravenou šľahačkou. Krémom natrieme suchý korpus, položíme ďalší, natrieme ho džemom, krémom a položíme tretí korpus. Vrch a boky natrieme zvyšným krémom a ozdobíme čokoládou. Chutí vynikajúco, tak dobré maškrtenie!

Pripravila E.M.

Kultúrny život v Šaštíne - nazretie do histórie

Ak sa zamýšľame nad kultúrnym životom Šaštína, jeho históriu v uplynulom storočí, musíme konštatovať, že tu bola veľmi čulá kultúrna aktivita, že tu ľudia mali možnosti byť kultúrne činní alebo možnosti, zúčastňovať sa kultúrnych podujatí, plnohodnotne, kultúrne žiť, obohacovať a spríjemňovať si život v kultúrnej zábave. Keď som listoval v denníku svojho otca, ktorý bol v Šaštíne i v celom senickom okrese veľmi spoločensky a kultúrne činný, najmä v oblasti hasičstva, urobil som si istý obraz o kultúre Šaštína i v rokoch I. Československej republiky i za Slovenského štátu, teda v 1. polovici 20. storočia. Vtedy v kultúre dominovalo ochotnícke divadlo a tanečné plesy, vtedy nazývané bály. Bol som prekvapený, ako často sa v Šaštíne hrali divadelné predstavenia. Boli to najmä ochotnícke súbory hasičských organizácií, ktoré v tom období zohrávali

významnú kultúrnu funkciu. Konali sa i 2 - 3 predstavenia v mesiaci. Predstavenia sa konali v sále hostinca p. Bakičovej (ktorý bol zbúraný a stál na mieste budovy dnešnej polície) a hostinca p. Wallenfelseovej, dnes známej ako „jednička“. Nenárokuje si v tomto článku na nejakú komplexnú bilanciu kultúrnej činnosti (také pramene som k dispozícii nemal), uvediem len niekoľko príkladov. Tak napr. už v r. 1922 hasičskí ochotníci nacvičili hru F. Urbánka Strašidlo, ktorú uviedli dvakrát s veľkým úspechom. V tom roku nacvičili aj ďalšiu hru. Aj ďalšie roky boli plné divadelných predstavení. V divadle boli aktívni i saleziáni, ktorí mali v kláštore i svoju sálu, a ktorí pripravovali divadelné predstavenia jednak so svojimi žiakmi - budúci kňazmi a pracovníkmi kláštora a jednak so šaštínskou a strážskou mládežou. Sám som vtedy hrával v žiakom

divadelnom súbore vtedajšieho oratória - no to už bolo na konci obdobia Slovenského štátu a v prvých rokoch po 2. svetovej vojne. Nacvičovali sme spravidla kratšie divadelné jednoaktovky alebo rozprávkové hry. Viedol nás dp. Bošanský. V tom čase boli aktívni i divadelníci dospievajúcej mládeže, ktorí už pripravovali náročnejšie hry. Spravidla každú nedeľu po litániách bol nejaký program - divadlo, filmj, svetelné obrazy a iné. Študenti saleziánskeho gymnázia pripravovali hry najmä talianskych autorov a nacvičovali ich pravidelne. Hlboký dojem vo mne zanechala hra o ukrižovaní Krista na Golgote (presný názov hry si už nepamätám), ktorá sa pripravila pre pútnikov a hrala sa vonku na provizórnom javisku na dvore kláštora. Bolo to strhujúce predstavenie s náročnou inscenáciou.

(pokračovanie na str. 20)

Kultúrny život v Šaštíne - nazretie do histórie

(pokračovanie zo str. 19)

Z tohoto divadelného súboru zostal mi v pamäti p. Lehotský, kuchár v kláštore, ktorý bol výborným komikom a obľúbeným hercom.

Nedávno sa veľa hovorilo o Andrejovi Hlinkovi a krvavých udalostiach v Černoveji. O tejto udalosti šaštínski ochotníci uviedli hru J. Hollého Černová. Bolo to v roku 1941.

Takisto bály boli v týchto rokoch tradičnými podujatiami, mali dobrú organizačnú úroveň, najmä plesy fašiangové, hodové, silvestrovské. Opäť silnými organizátormi boli hasiči, ďalej Sokol, telovýchovná jednota a iní.

Kultúrny život v Šaštíne dotváralo i kino, ktoré pravidelne uvádzalo filmy a v určitých obdobiach sa hralo aj 4 – 6 krát v týždni. Filmové predstavenia boli hojne navštevované. V 60. rokoch filmovú kultúru obohatilo i putovné širokouhlé kino, ktoré prichádzalo do Šaštína a ktoré dalo podnet aj k neskoršiemu zriadeniu stáleho kina v amfiteátri Šaštína, o čom sa ešte zminím.

Pozoruhodný kultúrny život bol aj v socialistickom období. Na začiatku bol istý útlm. Skončila doba aktívneho saleziánskeho pôsobenia v šaštínskej kultúre, čo bolo veľkou kultúrnou stratou. Oživenie prišlo až neskôr, boli to zväčša ojedinelé akcie novoutvorených spoločenských organizácií – zväzáci, Zväz žien a iné. Trvalejšia bola len činnosť ženského spevokolu, ktorý vystupoval najmä pri spoločenských akciách a občianskych obradoch, ktorý viedol prof. Andrej Švoňa. Aktívnu činnosť začala rozvíjať novoutvorená osvetová beseda. Už v 50-ych rokoch tu aktívne pôsobil zubný lekár Alexander Gregor, ktorý začal taktiež na báze divadla. Vytvoril nový ochotnícky súbor a s ním nacvičil niekoľko divadelných hier. Popritom sa púšťali aj do inej činnosti, súvisiacej najmä so spoločenskými udalosťami, výročiami a pod. Jeho meno by sa nemalo nikdy stratiť z histórie šaštínskej kultúry. Vykonal pre ňu veľa, no veľmi skoro odišiel do večnosti. Po jeho úmrtí opäť nastal istý útlm.

V roku 1960 boli zlúčené obce Šaštín a Stráže, s novým názvom Šaštínske Stráže. Po kultúrnom útme sa začína až neskôr s aktívnou činnosťou. Na čelo osvetovej besedy sa dostal Rudolf Šefčík, s ktorým spolupracovali Jozef Fríbort, prof. Andrej Švoňa, Bohuš Smetana, v časti Stráže boli aktívni Anton Lužák a dr. Ján Nosek. Tvorili

osvetovú radu, ktorá pripravila viacero programov.

Čulým miestom šaštínskej kultúry sa stal park Pod gaštanmi pred bazilikou. Nemal som pocit, že v tom čase tvrdého náboženského útlaku mal tento park plniť nejakú protináboženskú funkciu. Skôr naopak, väčšina vtedy veriacich katolíkov a občanov obce ho rada navštevovala, práve preto, že bol pred bazilikou. Bol príjemným miestom prechádzok a oddychu – a tak sa v ňom začalo i s kultúrnou činnosťou.

Začala to Jednota-LSD v Senici, ktorá tu zriadila provizórne pódium a hľadisko a zorganizovala prvé oslavy Medzinárodného družstevného dňa, na ktoré vtedy prišiel Ujo z Detvy – ľudový rozprávač Ludo Zeljenka, ktorý veľmi pobavil občanov. To dalo podnet k tomu, že tu Jednota v r. 1959 zriadila menšiu reštauráciu, vybudovala sa tu tanečná plocha i pódium a začali sa tu organizovať tanečné večierky mládeže i zábavné kultúrne podujatia. Po ojedinelých akciách začalo sa tu v letnom období organizovať Kultúrne leto s cyklom umeleckých akcií. O tomto podujatí som pripravil osobitný článok, pretože toto podujatie považujem za jednu z najkrajších kapitol dejín kultúry Šaštína i Stráží. Kultúrne leto začalo v r. 1963. Až do r. 1967 ho programovo pripravovalo Okresné osvetové stredisko v Senici, vlastná organizácia však spočívala na miestnych dobrovoľných pracovníkoch. Kultúrne leto pokračovalo i v ďalších rokoch, no vtedy sa už zhoršili podmienky a tak i postupne zaniklo (zaniklo Záhorácke kultúrne leto v Smrdákoch, na programy ktorého bolo i šaštínske leto napojené).

Bolo to už v čase veľkého rozmachu televízie, ktorá už viedla ľudí k domácej „papučovej“ kultúre a kultúrne podujatia bolo čoraz ťažšie organizovať. Napriek tomu tu boli pokusy o obnovenie ochotníckeho divadla, ktoré viedol Ernest Podolský. V roku 1965 nacvičil hru Zavrhnutá a v roku 1969 hru P. Karvaša Polnočná omša. Pozoruhodnú činnosť vykonala neskôr Mária Vítovcová, ktorá viedla niekoľko rokov folklórny súbor Borinka, ktorý dosahoval pomerne vysokú umeleckú úroveň.

V amfiteátri sa v 60. rokoch začalo s premietaním putovného kina, ktoré prichádzalo na niekoľko dní. Bolo hojne navštevované – a tak sa v obci vyvinulo úsilie o zriadenie stáleho širokouhlého kina, ktoré veľmi dobre

fungovalo v 70. i 80. rokoch. Spočiatku malo veľmi vysokú návštevnosť, chodievali do neho i návštevníci rekreačnej oblasti i návštevníci z okolitých obcí.

(pokračovanie na str. 21)

„Kulturák“ nabitý - po koľký už raz?

Fašiang bol krátky, ale veselý. Ukončili ho už tradične turci, pre radosť celej dediny. Fašiangová zábava bola vraj vydarená, už dávno nebol kultúrny dom taký plný.

V myšlienkach sa vraciam do čias môjho detstva, keď sa kultúrny dom staval. Stavalo sa brigádne, svojpomocne, väčšinou futbalisti. Stavba sa vliekla, mladým sa to už zdalo večnosť. Pamätám si, ako sa moja teta zhovárala so svojou kamarátkou – Rómkou. „Ná, Marišenko moja, povedz mi, kedy ten kulturák konečne dokončí? Ja si myslím, že my tam už tancovať nebudeme. Tam sa budú vyzvícať už enám naši predkové.“ No predsa ho dokončili a nie jedna generácia tam odtancovala svoju mladosť. Veľmi dobre si pamätám, keď bolo v dedine družstvo. Ľudia sa síce nadreli, ale popri drine sa vedeli i zabaviť, urobiť žarty jeden z druhého, dokonca i miestny rozhlas použili k zábave celej dediny. Do rozhlasu hlásieval všetkým dobre známy Šánek Blažík, bývalý bubeník, človek samý humor. Keďže sa hlásievali i oznamy týkajúce sa družstva a družstevníkov, funkcionári mu dali titul „poľnohospodársky referent“. Predseda i skupinár, boli hudobníci - dychovkári, náchylní vyviešť kadejakú „lotrovinu“, dali Šánkovi prečítať rôzne oznamy vyvolávajúce záchvaty smiechu. Napríklad : „... pokračuje sa v jednotení cvikle pri Alojzkovi. Ženy, keré sa „odnavili“ v cvikle nech dojdú na Ferblúvku, čaká ich tam predseda. Pokračujem, v hlásení. Blíži sa veľká búrka. Poľnohospodársky referent nech si vezme hrable a ide mračna rozháňať na Hrebeň.“ Šánek sa zarazil v čítaní a zahlásil do rozhlasu: „Anciáša jeho, šak to sem já“.

Inokedy bolo počuť z rozhlasu básničku: „Idú z pola družstevníci, idú plačúci.

Za nima predseda ide spievajúci.

Nebojte sa ľudie, šak to nejak bude.

Dvje kila pšeničky, na jednotku bude.“

Kultúrny život v Šaštíne - nazretie do histórie

(dokončenie zo str. 20)

O dobudovanie amfiteátru sa pričínal p. Ľudovít Hrnčiar, ktorý vtedy spravoval kultúrne zariadenie v obci.

V 90. rokoch bol amfiteáter zrušený. Myslím si, že to nebolo šťastné riešenie. Dnes ho mohli plne využívať i saleziáni. Mohli ho i prevziať a v ňom premietiť filmy s náboženskou tematikou, o živote Krista, ktorých je už niekoľko, uskutočňovať prehliadky cirkevných speváckych zborov, využívať ho pre pútnikov i na prenos sv. omši - a mohol slúžiť aj iným kultúrnym záujmom občanov. Veď dávno predtým stávali provizórne divadlo na dvore kláštora, ako som sa už o tom zmienil. Ale to sú len moje úvahy, to sa už zmeniť nedá.

Šaštín-Stráže sa stalo mestom. Žiaľ, dnešný kultúrny život mesta sa nedá porovnať s minulosťou, s mnohými rokmi uplynulého storočia. A to boli Šaštín i Stráže len obcou. Pravda, je tu

iná doba - doba televízie, počítačov, mobilov, internetu a šou biznisu. Zmenili sa kultúrne záujmy ľudí, zmenila sa morálka, žiaľ ubúda v nej kultúrnosti, estetickosti a slušnosti - naopak je tu veľa nekultúrnosti, uvoľnenej morálky, hrubosti a agresivity. Všetko sa točí okolo peňazí, dominujú divoké hudobné prúdy, diskotéky, sex, adrenalínové športy a hrdinstvá priečiace sa tradičným morálnym hodnotám. Je tu stále veľa alkoholizmu, pridali sa k nemu i drogy, je tu nebývalá kriminalita. Taký je spoločenský vývoj - aj naše mesto, snáď, tak hlboko ešte neupadlo.

Ale práve preto, že tu je takýto vývoj, mala by byť v meste aj aktívna kultúra a čulý spoločenský a športový život. Pravidelne sledujem týždenník Záhorák a dozvedám sa z neho o mnohých kultúrnych aktivitách miest Malacky, Senica, Skalica i Holíč. Málokedy sa tu objaví niečo o Šaštíne-

Strážach. Malo by sa nad tým zamyslieť a konať najmä naše mestské zastupiteľstvo.

„Mesto bez kultúry je mŕtvym mestom“, povedal veľký český spisovateľ Karel Čapek. Mesto by malo mať zriadené profesionálne kultúrne zariadenie - mestské kultúrne stredisko, ako ho majú iné mestá - a samozrejme, vyčleniť preň i náležité finančné prostriedky. Aby bolo skutočným mestom, malo by mať rozvinutý bohatý kultúrny, spoločenský a športový život - a aj mestu zodpovedajúce kultúrne zariadenie. Dúfajme, že začlenenie do Európskej únie prinesie aj fondy na vybudovanie nových objektov, športovísk (napr. pre mesto tak potrebnej športovej haly a podobných objektov) pre nové spoločenské a kultúrne aktivity. Aby Šaštín-Stráže nebolo tým mŕtvym mestom.

Dr. František Karas

Čaro vianočných sviatkov v škole

Ako zabezpečiť, aby sa prísne prostredie učebne v škole zrazu zmenilo na krásne vyzdobenú a veselostou žiariacu miestnosť. Predstavte si, je to možné. Presne toto sa podarilo žiakom 2. triedy Základnej školy 1.-4. ročník Šaštín-Stráže a nielen im.

Pani riaditeľka Anička Lajdová mala pred vianočnými sviatkami super nápad, vymyslela súťaž: „Vyjadriť radosť z príchodu Vianoc výzdobou triedy“. Nápad to bol hodný nasledovania, pretože sa ujal okamžite. Deti ihneď začali vyrábať rôzne ozdoby: snehové vločky, strieborné hviezdičky, snehuliakov, zvončeky, reťaze, mikulášske topánky. Vianočná ikebana na

stole pána učiteľa či maličký živý stromček v kvetináči, tri inšpiratívne nástenky a tiež papierové snehové vločky pohybujúce sa vo vánku z osvetlenia v triede ihneď navodili atmosféru Vianoc.

Živý vianočný stromček v rohu triedy a na poličke „betlehem“ iba podčiarkli sviatočnú atmosféru. Deti nezabudli ani na vstup do triedy. V chodbičke pekne vyzdobená nástenka s rôznymi obrázkami s motívom vianočných sviatkov, doplnená v e t v i č k a m i s vatou a tiež na dverách vianočné vence.

Snažili sa všetci, ale víťaz môže byť iba jeden. Vyhrala 4. trieda, spomínaní druháci obsadili čestné druhé miesto. Tretí skončili tretíaci a prvécnice boli posledné. Troška sklamanie v očiach detí, ale nič to, na budúci rok vyhráte vy - určite. Nebojte sa, veď zapojíme naše mamičky i babičky. Už teraz sa tešíme!

Mária Vizváryová

Povedali o manželstve:

Manželstvo nie je lotéria. V lotérii môžete aj vyhrať.

Manželstvo je obľúbené, pretože spája minimálne pokušenie s maximálnym množstvom príležitostí.

Je úlohou ženy, aby sa vydala čo najskôr a vecou muža, aby zostal slobodný tak dlho, ako len môže.

Koláčmi sa nasýtite, ale nenadchnú vás. A ani ona vás už nenadchne, keď prestane byť sladkým snom a stane sa solídnu stokilovou manželkou.

Kedysi boli platonické lásky, dnes sú platonické manželstvá.

Žena po manželstve túži, muž sa mu len podrobuje. - SHAW

Manželstvo starého muža s mladým dievčaťom je ako kúpa knihy, ktorú bude čítať niekto iný.

- THOMPSON

Muži sa ženia, aby unikli samote, a vstupujú do klubov, aby unikli manželke.

Manžel je človek, ktorý žene pomáha riešiť problémy, ktoré by nemala, keby sa za neho nevydala. - ROWLANDOVÁ

Plesová sezóna

Aj vy ste už v koncoch s tým, čo si oblečiete na ples? Čo ako zladať a čo sa dnes nosí? Zahodte starosti za hlavy, uvarťe si teplý čaj a nenechajte sa ničím rušiť.

V tejto plesovej sezóne letia kovové materiály spolu s lesklými látkami ako satén, ktorý by mal byť vyšívaný rôznymi kamienkami, železnými materiálmi alebo vyšívaný lesklými niťami. Do módy sa opätovne vracia plisé. Najlepšie by bolo vybrať nejaké šaty s plisovými prvkami na rukávoch, golieroch, sukniach a vlečkách. Vo veľkom návrhári používajú veľa volánov na sukniach a ich zakončeníach, ktoré vytvá-

rajú dojem morskej panny. Nie je na škodu, ak v nejakom obchode nájdete šaty s prvkami mašlí a látkových ružičiek alebo iných kvetov, ktoré prezradia vašu jemnosť na duši. Ak by ste chceli poodhaliť svoj pekný chrbát, siahnite po šatách s veľkým výstrihom na chrbáte.

Už ste určite aj rozmýšľali, akej farby by mala byť vaša róba. Vínovočervená a čierna sú stále in, ale nič nepokazíte, ak trochu zaexperimentujete a vyberiete si pestrofarebné šaty, ale pozor, tie

sú len pre tie najodvážnejšie a skoro vždy len pre štíhle ženy. Moderné sú aj tmavomodrá a fialová. Je dôležité, aby ste sa samy rozhodli, čo vám najviac pristane. Pamätajte na to, že vaše šaty na ples by mali prezradiť vašu osobnosť. Tak vyberajte správne.

Ak chcete byť hviezdou večera, nezabudnite si kúpiť vysoké rukavice, ktoré by nemali chýbať v tohtoročnej plesovej sezóne. Mali by byť buď kožené alebo najlepšie z takej látky ako vaše šaty. Čo sa týka šperkov, dovolil by som si odporučiť - k jednoduchým šatám výstrednejšie a väčšie šperky a naopak, k zložitým použiť jednoduché a menej zdobené. Šperky by nemali pútať väčšiu pozornosť ako šaty.

Podľa spoločenských pravidiel, by sa na ples nehodili topánky s otvorenou špičkou a hlavne, čo je veľké faux pas - ísť na ples bez „pančušiek“. Pre istotu si dajte do kabelky dvojce. Podľa bontónu na ples by sa nemalo chodiť v nohavícovom kostýmku, ak nie je ušitý zo samotného šifónu alebo jemu podobnej látky. Dámy, svoje hodinky si pre istotu nechajte doma na nočnom stolíku, lebo by ste vyzerali, že sa niekam ponáhľate. Pri tejto príležitosti hodinky nechajte na starosti svojmu partnerovi.

Ani svojho partnera nenechajte, aby si na ples vyšiel len tak. Na ples sa u pánov hodí frak alebo smoking. Ku fraku sa hodí biely motýlik (pozor nie čierny, ten nosia čašníci) a ku smokingu ide čierny, na bielej košeli s tvrdým golierom a krytými gombíkmi. U mužov sa nehodí, aby prišli s košeľou takej farby, ako má jeho partnerka šaty.

Je jedno, aké sú trendy, každý by si mal obliecť to, v čom sa bude cítiť najlepšie pri tanci a zábave. Prajem vám pekné prežitie plesovej sezóny.

Martin Náter

CVČ Breťatik informuje ...

Super song

CVČ Beťarik Šaštín-Stráže vyhlasuje spevácku súťaž pre dievčatá i chlapcov, nazvanú SUPER SONG. Je to súťaž pre mladé talenty vo veku 13 až 16 rokov, ktoré si chcú vyskúšať svoj talent, ale i svoju odvahu. Výber pesničky je len a len na súťažiacich. V prvom kole budú spievať bez sprievodu a v ďalších kolách so sprievodom gitary alebo s hudbou z CD. Súťaž bude prebiehať v 3 kolách a jej vyvrcholenie plánujeme na mesiac máj alebo jún.

Prihlásiť sa môžete v priebehu marca.

Spevácke súťaže dnes letia a zapája sa do nich čoraz viac mladých ľudí. Možno práve naša súťaž bude odrazovým mostíkom pre mladých z nášho mesta. Svoje SuperStar už naše mesto má, prečo nerozšíriť ich rady. Tešíme sa na všetkých, ktorí radi spievajú a majú záujem v speve aj pokračovať.

Anna Palkovičová, riaditeľka CVČ

Letný tábor CVČ

Centrum voľného času Beťarik organizuje počas letných prázdnin letný tábor pre deti od 6 do 15 rokov. Tábor sa uskutoční v **Skalických horách**, Zlatnícka dolina, v rekreačnom zariadení ZLATNÍK. Termín tábora je od soboty **5. júla do piatka 11. júla 2008**. Ubytovanie je v pevnej budove s vlastnými toaletami a sprchovým kútom. Izby sú 3 a 4 posteľové. V blízkosti zariadenia je kúpalisko s tobogánmi, futbalové ihrisko. K dispozícii máme jedáleň, spoločenskú miestnosť a zatravnený a oplotený areál s hojdačkami a ihriskami. Program tábora je zameraný na športovanie, turistiku, návštevu pamätihodností mesta Skalice, kúpanie a opaľovanie, spoločenské hry, súťaže a nebude chýbať táborák s opekaním a diskotéky.

Ak chcete, aby vaše dieťa prežilo pekný prázdninový týždeň, prihlášku na tábor si môžete vyzdvihnúť priamo v CVČ Beťarik do konca mája 2008. Bližšie informácie získate na telefónnom čísle 6592 871 - pani Palkovičová.

Riaditeľka CVČ Anna Palkovičová

Riešenie z posledného čísla

3	7	5	2	8	1	4	9	6
8	6	2	5	4	9	3	7	1
1	4	9	6	7	3	8	5	2
4	8	7	9	1	5	6	2	3
2	9	1	8	3	6	7	4	5
5	3	6	7	2	4	9	1	8
9	2	4	3	5	8	1	6	7
6	5	8	1	9	7	2	3	4
7	1	3	4	6	2	5	8	9

Jar - leto 2008

Po nepravnej, upršanej zime nám zasa prichádza nová módna sezóna, ktorá sa chystá doslova otepliť naše srdcia. Je plná farieb, kvetov, volánov, nových kombinácií a je cítiť vôňou exotiky. Je veľa spôsobov, ako sa budete prezentovať. Ponúknem vám zopár jarných a letných tipov.

Kvety tejto sezóny nebudú ako v minulých rokoch, pretože sa skôr uberali k hippie variáciám. Toto obdobie hlása romantické a supermoderné kúsky s potlačou rôznych kvetov a listov, ktoré vás všetky posunú až na hranicu rajských záhrad. Najlepšie je hľadať oblečenie z ľahkého a vzdušného hodvábu alebo zamatu a podobe letných šiat, aby ste tak nadobudli pocit energie aj v nepravnych dňoch. V takýchto šatách budete vždy pôsobiť ako rozkvitnutá záhrada v každom prajnom aj nepravnom čase. Je úplne jedno, akého strihu alebo akej dĺžky budú, dôležité však je, že v nich budete vyzeráť ako bohynia.

Farby leta budú rôznorodé. Budú krásne a vzrušujúce, syté a jemné. Najviac uplatňovanými farbami tejto sezóny sú tzv. neónky, čiže neónové farby. V kurze sú hlavne zelená, žltá, ružová v kombinácii s oranžovou. Eleganciu dosiahnete s pudrovými farbami „neóniek“, tón v tóne. Ak sa rozhodnete pre akúkoľvek „neónku“, s týmito krikľavými a divokými odtieňmi dozaista neostanete nikde bokom. A aby ste doplnili svoj letný look, odporúčal by som, zadovážiť si nejaké minimalistické doplnky a tak zjemníte svoju extravaganciu. Nezabúdajte na našu odveku a neutrálnu priateľku. Áno, aj biela má svoj obdiv, ako každú sezónu. Je klasická

a nestarnúca farba, ktorá odpradáva zdobí svojou stálosťou ženy aj mužov. Už aj staroveké národy, ako boli Egypťania, Gréci a Rimania, vedeli prečo ju nosiť. V tejto sezóne siahnite po čistých líniiach či už to budú letné šaty, nejaký vkusný tok alebo kostýmok.

Ak by ste sa chceli náhodou pohrať, vsaďte na batik! Bude ako rozpitá dúha na hodvábe a nikde sa nekončiace línie farieb. Batik najviac vynikne na letných šatách a sukniach.

Volány. Z dielni návrhárov prišli na prehládokvé móla spoločenské šaty v barokových volánoch. Sú jednoducho úplne všade. Najviac sa samozrejme

objavujú na sukniach. Niektoré pripomínajú nariasené kvety, ktoré sa už chystajú poriadne rozkvitnúť a rozžiariť celý večer. Volány najlepšie vyniknú na ľahkých a takmer priehľadných materiáloch ako je napríklad organza.

Etno, čiže inšpirácia Ďalekým východom a jeho náboženstvami. To v tejto sezóne neplatí. Módní tvorcovia potlača sa rozhodli použiť motívy zo starej Ameriky. Je inšpirovaná hlavne indiánskymi motívmi. Budete sa cítiť ako v 60. rokoch. Každý strih a farby sa odvíjajú z tejto doby.

Čo sa týka doplnkov, v tejto dobe rozhoduje hlavne veľkosť. Čím väčšie, tým lepšie. Takže stačí len oprášiť svoje staré maxi tašky a letecké okuliare a šup aj von oslňovať ľudí na uliciach.

Prajem vám príjemne prežitú letnú dovolenku a teším sa na vás v ďalšom čísle Hlásnika.

Martin Náter

Kritickým okom...

Oveľa radšej píšem články s kladným nábojom. No, keďže ma obyvatelia mesta čoraz viac zastávajú a informujú o nepeknom zákutí v meste, pýtam sa kompetentných, dokeď bude ešte kaziť vzhľad mesta dom na spadnutie priamo oproti mestskému úradu a bazilike. Ošarpaný dom nepekne víta návštevníkov mesta, turistov a pútnikov, dokonca hrozí nebezpečenie, že môže spadnúť a niekomu ublížiť. Dopyču som sa, že v ňom hľadajú úkryt bezdomovci. Či sa naozaj nenájde spôsob, ako majiteľov prinútiť s touto „barabizňou“ niečo spraviť?

E.O.

„Ó mládež naša, tys' držiteľkou rána...“

- Hviezdoslav

Začiatkom tohto roka som často cestovala autobusom do Senice. Vybavovala som si potrebné vyšetrenia k návrhu na kúpele. Mám totiž koxatrózu, konarthrózu, zničenú chrbticu a tak, snažiac sa udržať sa ešte ako tak, rozhodla som sa pre kúpele. Mám 60 rokov a ako hovorím, pohybové ústrojenstvo nanič.

Autobus do Senice je každé ráno natrieskaný prevažne mladými ľuďmi, študentami a učňami. Vždy som mala rada mládež, chápala som ju a fandila jej. No, už nechápem a nefandím. Sklamala ma! Nenašiel sa ani jeden, ani jedna, čo by mne alebo mojej o 13 rokov staršej priateľke uvoľnili miesto. Nehanbili sa ani deti z nášho mesta. Vytrvalo pozerali do zeme a sedeli akoby tam boli priklincovaní.

No, prehánam. Na ceste zo Senice sa predsa našli dievčatá, ktoré ma pustili sadnúť. Za mojej mladosti to bola samozrejmosť, no dnes svetlá výnimka. Boli to dievčatá zo Šaštína, študujúce v Senici, Ľudka Tumová a jej priateľka Monika Člunková. Ďakujem Vám, dievčatá. Želám Vám v živote veľa šťastia a úspechov!

PS: A ak budete mať moje roky, nech Vám to mladí oplatia. Odkaz pre SAD: Nebolo by správne, keby jeden autobus bol vyhradený len pre študentov a druhý pre ostatných cestujúcich. Tak to je smerom na Skalicu!

Elena Ovečková

Ako cestovať?!

Koncom roka sa menia vlakové a autobusové cestovné poriadky. Potešil som sa, keď na autobusových zastávkach boli vylepené nové, čisté cestovné poriadky. Na námestí na veľkej tabuli bol rozpis odchodov autobusov na všetky smery. Ale táto radosť trvala krátko. Po nedeľnej noci roztopašníci cestovné poriadky potrhali a poškrtili. Nebolo by načas, aby na námestí veľká skrinka a nápisom PÓROBETÓN slúžila na takéto vývesky chránené sklom! Je hneď pri zastávke autobusov. Terajšiu tabuľu v strede námestia odstrániť!

JF

Zmenou železničného cest. poriadku od 3. marca 2008 zmenili sa odchody niektorých vlakov zo žel. stanice Šaštín-Stráže:

Smer TRNAVA:

- vlak 2617 s doterajším odchodom o 18.12, odchádza teraz o 18.10 hod.
- vlak 2619 s doterajším odchodom o 20.33, odchádza teraz o 20.31 hod.

Smer KÚTY:

- vlak 2616 s doterajším odchodom o 18.49, odchádza teraz o 18.53 hod.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Uvítanie detí do života

November 2007: Dominik Šafárik

December 2007: Laura Staňková, Terézia Vajčiová,
Sophia Skokánková, Vladimír Daniel,
Šimon Smolinský, Martina Bartošová

Január 2008: Dominik Bíly

Navždy nás opustili

Pavel Vaculka	vo veku 52 rokov
Mária Kučerová	vo veku 73 rokov
Pavol Antálek	vo veku 48 rokov
Jozefa Baďurová	vo veku 85 rokov
Marta Tumová	vo veku 77 rokov
Milan Penák	vo veku 66 rokov
Mária Ovečková	vo veku 78 rokov
Rozália Turoňová	vo veku 85 rokov
Marta Beckovská	vo veku 67 rokov
František Bilík	vo veku 39 rokov
Štefan Mihálik	vo veku 57 rokov
Štefan Vrtal	vo veku 82 rokov
Ladislav Matula	vo veku 80 rokov

Pozdrav k jubileu

*I podobala som sa žene
s rukami večne od chleba,
čo ako vetry oťažené
nemyslia veľa na seba.
A toľko musia... dať, nie vziať.
No či je ruke nie dosť Pane,
ak nesie dar? Dar milovať. - M. Rúfus*

14. marca sa dožíva významného životného jubilea naša
dopisovateľka

pani Marta TUMOVÁ

Želáme Ti šťastie a požehnanie Božie v tento deň. Želáme
Ti radosť z detí a celoživotnú harmóniu vo vzťahu s tými,
ktorých si povolala k životu. Želáme Ti zdravie tela a duše
a pre náš Hlásnik nech sa Ti aj naďalej dobre píše!

Redakcia Hlásnika

Pozdrav pánu primátorovi

Dozvedeli sme sa, že nám ochorel pán primátor
Ján Hladký.
Sme veriace ženy, chodíme každé ráno na bohoslužbu.
Želáme Vám, pán primátor, skoré uzdravenie, pra-
jeme Vám dobrých, nápomocných ľudí, ktorí Vám
pomôžu vyzdraviť. Želáme Vám všetko dobré a prí-
jemné. O to všetko sa denne modlíme k našej
Sedembolestnej Matke.

Vaši spoluobčania.

Blahoželáme JUBILANTOM

70-roční:

Bohuš Daniel, Pavol Daniel, Mária Dujsíková,
Gregor Letko, Oľga Zgodavová

75-roční:

Mária Gašparíková, Jolana Chválková, Pavol Letko,
Helena Šedivá, Júlia Havlová

80-roční:

Zoltán Schmidt, RNDr, CSc, SDB, Jozef Trávníček

85-roční:

Ján Klemón

90-roční:

Katarína Nováková, Imrich Šedivý

93-ročná:

Terézia Masaryková

Gazárka OFF ROAD

H-TRIATHLON 2008 - 4. ročník

Gazárka klub Šaštín vás pozýva na 4. ročník medzinárod-
ného terénneho triatlonu, ktorý sa uskutoční **21. júna**
v rekreačnom stredisku Gazárka, ako tretie podujatie
v rámci seriálu **Hertlsport extrem tour 2008**.

Umiestnenie tratí:

Plávanie 1 km na jazere č. 1 so štartom „na špici“ pri lode-
nici, okolo zeleného ostrova s výbehom na breh pláže pri
chatkách, po oblúku smerom k stánku „U vodníka“ a rovno-
bežne s brehom späť k lodenici.

Cyklistika 21 km v okolí jazier a lesníckej chaty
„U Antálka“

Beh 7 km okolo jazier.

Hlavný pretek: PLÁVANIE : 1 km

MTB : 21 km

BEH : 7 km

Miesto: Šaštín-Stráže, rekreačná oblasť Gazárka

Dátum: 21. 6. 2008 (sobota)

Štart: 13.00 hodín - hlavné jazero č. 1

Štartovné: 250.-Sk/Kč. V cene je zahrnuté: - tričko s logom
preteku (len pretekári prihlásení do 19.6.2008), - pitný režim
počas preteku, - občerstvenie po preteku.

Informácie: Ing.Vojtech Stacha, tf. 034/6580025, 0905
509237, Jozef Zväč.

Ceny: v kategórii Elite bude na finančných cenách rozdele-
ných 10000.-Sk, vo vekových kategóriách dostanú prví traja
pretekári vecné ceny, vecnú cenu dostane najstarší a naj-
mladší pretekár.

Kategórie: EM,EZ - Elite muži, ženy - bez rozdielu veku,
M1,Z1 - 15-19 rokov, M2,Z2 - 20-29 rokov, M3,Z3 - 30-39
rokov, M4,Z4 - 40-49 rokov, M5,Z5 - 50-59 rokov, M6,Z6 -
60 a viac rokov

ŠTAFETY (Ja - Ty - On): Plávanie - 1 km (prvý člen štafety)
MTB - 21 km (druhý člen štafety)
BEH - 7 km (tretí člen štafety)

Časový harmonogram:

8.00 - 12.00 - prezentácia pretekárov (RO Gazárka)
značenie štartových čísel na plávanie

12.00 - 12.30 - odovzdávanie bicyklov a vecí na beh do depa,
kontrola bicykla a cykl.prilby

12.30 - 12.45 hod. rozprava - výklad tratí

13.00 hod. - štart preteku (hlavné jazero č.1)

Karneval 2008

*Všetkým deťom - veľkým, malým, na známosť sa dáva,
že sa v našej obci chystá nevídaná sláva.
Nech si na tú oslavu - krásavci aj krásky,
prichystajú dopredu na karneval masky.*

*Deti, čakáme vás
Dňa 10. februára 2008 o 14,30 hodine
v sále KD Stráže.*

*Pripravené sú súťaže, odmeny,
tombola aj občerstvenie!*

Oznamom pozývalo vedenie Základnej školy 1.-4. ročník Šaštín-Stráže všetky deti na karneval. Že sa všetci tešili a hlavne dobre bavili, bolo vidieť priamo na karnevale, ktorý sa skončil v neskorých večerných hodinách. Tiež k tomu prispela veľká a hlavne bohatá tombola, ktorá mala až 135 cien. Vďaka našim sponzorom si škola mohla takýmto spôsobom dovoliť pôsobiť na deti i formou kultivovanej zábavy. Poďakovať sa od srdca tým, ktorí prispeli, aby sa dobrá vec podarila, patrí hlavne všetkým našim podnikateľom. Hreje ma, že každý jeden z nich, ktorý bol oslovený, venoval bez reptania a bez nároku za verejné poďakovanie „darček“ - malý či veľký. Dovoľte mi preto, aby som im touto cestou povedala jedno úprimné: „ĎAKUJEM VÁM“ !

Za vedenie školy Mária Vizváryová

VĎAKA...

*za Vašu spoluprácu, vďaka za Vašu štedrosť, vďaka za lásku
ku všetkým deťom*

Kultúrne tradície nášho regiónu ožívajú v Materskej škole na Hviezdoslavovej ulici v časti mesta Stráže rok čo rok. Už skoro ráno zavítali do našej MŠ turci, ktorí predviedli deťom svoj tradičný fašiangový tanec. Po odchode turkov sa deti ustrojili do pekných karnevalových masiek a začala zábava ako sa na fašiang patrí. Tancovalo všetko, čo malo nohy a ruky.

Pri tejto príležitosti chcem poďakovať za spoluprácu všetkým rodičom aj učiteľkám, ktoré pripravili deťom pekné masky. Okrem hudby, spevu a tanca sa deti tešili aj z ochutnávky čerstvo upečených fašiangových koláčov. Pani učiteľka Machová potešila deti šiškami s lekvárom, pani učiteľka Hájková trdelníkmi so šľahačkou a pani Gašparíková fánkami, tzv. božími milostami. Zvlášť sa chcem poďakovať páňovi Andrejovi Polákovi za štedrý dar, ktorý robí radosť nielen jeho dcérke, ale všetkým deťom. Majstrovsky zhotovenou búdkou s krídlom pre vtáčiky nás potešil pán Marián Šišolák. Veľká vďaka aj starému otcovi Jankovi Hurbanovi za digitálny fotoaparát a darčeky vo forme sladkostí, ktorými obdaroval deti MŠ viackrát počas tohto školského roka. Vďaka všetkým rodičom, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomáhajú MŠ, vďaka za lásku, ktorú aj takýmto spôsobom rozdeľujú všetkým deťom.

Zást.riad. Zita Gašparíková

Starenkine recepty

Čokoláda

2 fľaše čierneho piva, 1 kg kryštálového cukru, 10 dkg kakaa - všetko vymiešať do penista, povariť a nechať vychladnúť. Potom pridáme 1 kondenzované mlieko a 1/2 litra rumu. Na zdravie!

recept podľa nebohej pani Jolany Ožvoldíkovej

Orechový rez

6 celých vajíec, 20 dkg mletých orechov, 20 dkg kryštálového cukru, 3 kopcovité lyžice strúhanky, 1/2 prášku do pečiva. Vajcia s cukrom miešame do penista, pridáme orechy, strúhanku a 1/2 prášku do pečiva. Upečieme. Krém: 1 Salko sladené varíme 2 hodiny. Pridáme 20 dkg masla. Krém natrieme na rez, posypeme nastrúhanými orechami. Dobrú chuť.

recept pochádza od pani Helgy Salajkovej

Zmeny času v roku 2008

Zmena zimného času na letný:

Nedeľa 30. marca 2008 z 2.00 na 3.00 hodín

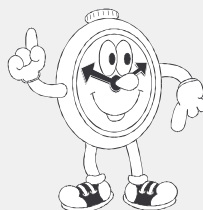
Zmena letného času na zimný:

Nedeľa 26. október z 3.00 vrátil na 2.00 hodín

Zimný čas platí od 1. januára 2008 do 29. marca 2008.

Letný čas platí od 30. marca 2008 do 25. októbra 2008

Zimný čas bude platiť od 26. októbra 2008 do 31. decembra 2008 a v roku 2009.

Zväz zdravotne postihnutých

Vám prináša správu z činnosti za rok 2007.

Čas plynie ako voda a znovu je tu čas bilancovať našu činnosť za uplynulý rok, ktorá bola bohatá. V januári sme mali novoročné posedenie, ktorého sa zúčastnil veľký počet našich členov. V marci bola výročná schôdza, kde bol odsúhlasený plán práce na rok 2007. V apríli bola výstava ručných prác za spolupráce s Jednotou dôchodcov (JD). Vystavené práce boli dielom členov Jednoty dôchodcov a členov TP. Veľkú zásluhu na tejto výstave mala pani Bakičová a Kuniková. Výstavy sa zúčastnilo veľmi málo našich občanov. Dňa 10. mája bolo posedenie ku Dňu matiek v reštaurácii Jednička, kde nám posedenie obohatila pani Elenka Ovečková peknou básňou a náš priateľ Rastó Kalenský svojou harmonikou a veselými príhodami.

23. júna sme uskutočnili zájazd na Krásnu Hôrku, Betliar a Dobšinskú ľadovú jaskyňu. Zájazdu sa zúčastnili aj členovia JD. Všetci účastníci boli veľmi spokojní. V autobuse nás rozveselila pani Ovečková so svojimi humornými zážitkami. Cez letné mesiace sme mali oddychové obdobie, pretože veľa členov sa stará o svoje vnúčatá.

V septembri sa uskutočnil zájazd do Čiech - do Znojma. Bolo nám tam dobre a veselo. Navštívili sme hrad Bítov a mesto. V novembri bola mimoriadna schôdza, kde sa predjedala príprava benefičného koncertu. Tento koncert bol dňa 9. decembra v KD Šaštín, na ktorom účinkovali: moderátor p. Fančovič a jeho hostia p. Mikušek, p. Ožvát, operný spevák, veľmi veselá speváčka pani Vrtichová, mladý spevák Peťo Šramek. Ďalej náš priateľ, ktorý už po šiestykrát prijal pozvanie, Rastó Kalenský so svojou harmonikou, deti z MŠ Šaštín-Stráže, dievčatá z Rohova, naša členka pani Ovečková, ktorá obohatila koncert peknou básňou a dievčatá zo súboru Domka. Všetkým účinkujúcim patrí srdečná

vďaka. Srdečné poďakovanie patrí pánu učiteľovi Jozefovi Polákovi, ktorý celú akciu ozvučil. Bez jeho pomoci by sa nemohla akcia uskutočniť.

Veľké poďakovanie patrí všetkým sponzorom, ktorí finančne prispeli na túto akciu,

ktorá bola poriadaná pre opustené deti, ktoré teplo domova poznávajú cez podanú ruku cudzích ľudí. Taktiež poďakovanie patrí tým, ktorí prišli na toto podujatie. Náš zväz srdečne ďakuje zastupiteľom mestského úradu a pánu primátorovi Jánovi Hladkému za pomoc a spozorovanie našich zájazdov a pomoc pri iných akciách a hlavne veľkú pomoc pri zaistení uskutočnenia benefičného koncertu. Výťažok z koncertu vo výške 18 tisíc Sk bol odovzdaný do DSS Rohov a 5 tisíc Sk MŠ Šaštín-Stráže. Za finančné príspevky všetkým sponzorom ešte raz srdečná VĎAKA!

Posledným podujatím v decembri bol zájazd do Bratislavy do SND na operu Nabuco od G. Verdiho.

Už čoskoro budeme mať jarné sviatky Veľkú noc, preto vám želáme veľa lásky a Božích milostí od vzkrieseného Ježiša Krista.

Po hlbokom zimnom spánku

príroda sa budí zasa

a dolinou hlahol zvonov

zmŕtvychvstanie Krista hlása.

Za členov ZO TP Štefka Macháčková

Smutná spomienka

na našu milú, dobrú moderátorku a speváčku

pani EVU MÁRIU UHRÍKOVÚ,

ktorá dňa 22. 12. 2007 prehrala ťažký boj so zákernou chorobou. Stratili sme v nej veľmi obetavú priateľku nášho koncertu.

Maličký plamienok sviečky medzi kvetinami na cintoríne v Dunajskej Lužnej pripomína, že už nie si medzi nami.

Kto ste ju poznali a mali radi, venujte jej spolu s nami tichú spomienku a vrúcnu modlitbu.

inzercia

PRVÁ STAVEBNÁ
SPORITEĽŇA

Prvá stavebná sporiteľňa, a.s. Šaštín
(na námestí oproti nábytku Madea),
Hollého 653, **hľadá ambiciózných
spolupracovníkov**, ktorí chcú podnikáť, mať slušný príjem a chcú byť nezávislí. Podmienkou je ukončené stredoškolské vzdelanie.

Zaujímavosť sa môžu prihlásiť osobne každý pondelok a utorok v kancelárii obchodného zastúpenia u pani Palkovičovej, alebo na mobilnom telefóne čísla 0915 740013

inzercia

CAFÉ „S A L Y“

vo dvore PCP, Vás srdečne pozýva do novootvorenej kaviarne,

ktorá je otvorená:

Pondelok až štvrtok od 14.00 do 23.00 hod.

Piatok a sobota od 14.00 do 01.00 hod.

Nedeľa: od 14.00 do 23.00 hod.

Tešíme sa na Vašu návštevu

Letí k Tebe darček z neba...

je v ňom všetko čo ti treba : šťastie, pokoj, láska, neha, Ježiško má rád aj teba...

Tieto a ešte mnohé ďalšie verše plné vďaky, úcty, miloty a lásky zazneli z úst našich potomkov organizovaných v saleziánskom združení „DOMKA“

kde nejedno oko nezostalo suché. Úvodná báseň p. Eleny Ovečkovej, prednesená s grációznosťou, pokorou a hĺbkou citu, už sama

v jedno krásne decembrové popoludnie v Dome dôchodcov v Šaštíne-Strážach. Pásmo pod taktovkou p. Silvie Suhej malo peknú atmosféru, ale tiež i hĺbkou,

tanečných či speváckych kreácií pod trpezlivým vedením p. Viktórie Hurbanovej roztlieskalo všetkých našich deduškov a babičky. Tiež

navodila atmosféru vianočnej pohody. Odovzdanie krásneho zobrazenia svätej rodiny od detí z modelárskeho krúžku pri oratóriu Baziliky Sedembolestnej v Šaštíne, veľa

návštevy, ktoré prišli pozrieť našich dôchodcov sa spontánne pridali potleskom. Medovníčky a krásne, vlastnoručne vyrobené vianočné pozdravy od detí, odovzdané do zvráskavených rúk deduškov a babičiek, spolu so záverečným požehnaním a tichou modlitbou, boli krásnou bodkou za dôstojne stráveným popoludním.

... Šťastný nový rok prichádzame priať,
aby človek človeka vždy mal rád,
aby druhému viac šťastia prial,
aby ten nový rok za to stál !

Mária Vizváryová

E	I	N	A	V	O	T	S	E	V	Z
Š	U	P	O	L	Č	A	S	Ý	M	C
A	K	R	E	I	D	E	R	E	E	Á
Š	A	Á	Ó	O	R	O	N	N	R	N
T	H	V	B	P	B	K	A	A	P	T
Í	O	O	X	A	A	T	O	M	A	S
N	L	E	M	U	Z	O	R	R	K	E
S	O	O	A	Í	I	Ó	O	A	Z	L
K	P	V	E	V	L	D	R	B	L	O
E	M	Y	I	R	I	I	R	P	B	B
Z	E	M	A	N	K	T	A	O	A	N
V	T	Ó	A	A	A	V	U	R	L	E
O	L	T	Á	R	I	Í	Ó	A	Í	D
N	K	A	N	Ó	N	N	N	T	K	E
Y	I	I	N	Á	I	Z	E	L	A	S

ATÓMY
AVIÓN
BALÍK
BARMAN
BARÓNI
DIERKA
EURÓPA
EXPRES
MOMÍLIA
KANÓN
KARIKA
KORZO
KREOL
KVÓTA
LORDI
NOVINA
OLTÁR
POLČAS

POLOHA
PRÁVO
PRÓZA
RODINA
ROZUM
SALEZIÁNI
SAMOTA
SEDEMBOLESTNÁ
SKAUTI
SLOBODA
ŠAŠTÍNSKE ZVONY
TANEC
TEMPO
TREST
VÝROBA
ZEMAN
ZMENKA
ZVESTOVANIE

Ak správne v ôsmich možných smeroch vyškrtáte 36 uvedených výrazov, zostane vám 7 neprečiarknutých písmen - a tie dávajú tajničku. V nej sa ukrýva meno rádu, ktorý vystaval šaštínsku baziliku.

Autor: PhDr. František Karas

Karate

Má v našom meste už svoju tradíciu. Hovorí sa, že „jablko nepadá ďaleko od stromu“. Tak je tomu i v rodine Ovečkových zo Stráží. Otec René Ovečka a jeho dcéra Alžbetka sa venujú karate.

Ako to bolo vo vašom prípade - najprv otec a potom dcéra alebo opačne?

V našom prípade to bolo opačne. Až keď sa Alžbetka venovala karate asi rok a stala sa členkou A-tímu, poprosil som jej trénera, MUDr. Martina Čulena, či by som mohol niekde vzadu cvičiť s nimi. Rád by som však povedal a zároveň sa týmto poďakoval pánovi L. Suchému zo Šaštína, ktorý ma naučil základné kroky a techniky karate. Dala som prednosť Alžbetke a položila som sa jej niekoľko otázok.

1. *Od koľkých rokov trénuješ karate?*

Karate sa venujem od siedmich rokov.

2. *Čo sa ti páči na tomto športe?*

Na tomto športe sa mi páči elegancia v kata a bojovnosť v kumite.

3. *Nie je to pre dievča veľká drina?*

Ako často mávate tréning a ako dlho? Je to väčšinou veľká drina, ale pre ten šport to chcem určite vydržať. Tréning trvá jeden a pol až dve hodiny a trénujeme trikrát, pred súťažami aj 5 až 6-krát do týždňa.

4. *Čo najradšej cvičíš a v čom najradšej súťažíš? V kata alebo kumite? Kata - súborné cvičenie, kumite - zápas dvoch karatistov.*

Rozhodne najradšej cvičím na súťažiach ale aj na tréningoch kata.

5. *Ktorý bol tvoj prvý úspech a koľko ich je dodnes?*

Mojím prvým úspechom bolo tretie miesto na mojej úplne prvej súťaži. Tých úspechov je veľa, ale najviac si cením dva tituly majsterky Slovenska a víťazstvo Európskeho pohára.

6. *Aké máš plány do budúcnosti?*

Teraz by som chcela vyhrať Majstrovstvá Slovenska a v budúcnosti by som rada reprezentovala Slovensko na Majstrovstvách Európy. Ďakujem Alžbetke za odpovede a musím sa priznať, že to, že máme

v našom meste dvojnásobnú majsterku Slovenska, to som vôbec nevedela a o to viacej si cením jej vytrvalosť a úspechy. Prajem jej za nás všetkých veľa úspechov a verím tomu, že tak, ako sa tomu venuje, určite raz bude to naše Slovensko reprezentovať na Majstrovstvách Európy.

Otec:

1. *Čo vás priviedlo ku karate a odkedy trénujete?*

Jednoznačne to bola Alžbetka.

2. *Sprevádzate svoju dcéru na súťažiach?*

Samozrejme a nielen ja, ale aj manželka.

3. *Čo vy najradšej cvičíte pri súťažiach?*

Tak isto ako dcéra i ja súťažím v kata.

4. *Ktoré víťazstvo si najviac ceníte?*

Ja som zatiaľ súťažil len dvakrát a to na Európskom pohári v Slovinskom Trbovlje a vážim si aj striebro z mojej úplne prvej súťaže, ale určite zlato ma potešilo ešte viac z decembra 2007.

5. *Čo na tento druh športu vašej dcéry a vás hovorí manželka?*

Manželka nás plne podporuje a vytvára nám fantastické zázemie.

6. *Senický klub karate má dlhodobé dobré výsledky medzi mužmi ale aj medzi dievčatami. V čom je to?*

Za všetkým stojí úžasný tréner MUDr. Martin Čulen, ktorý je veľkou osobnosťou karate aj za hranicami Slovenska.

7. *V športe som sa dočítala: „Medzi 717 pretekármi zo 74 klubov nechýbali ani karatisti z Hanka Kai karate klubu Senica, ktorí už tradične priniesli zo Slovinska z Trbovlje 15. decembra 2007 medaily. Čo to znamená „karatisti z Hanka Kai“?“*

HANKO KAI je názov klubu pána MUDr. Čulena. V preklade slovo HANKO vyjadruje niečo ako „polotvrdý štýl“, KAI znamená „spolok, združenie, spoločenstvo“

8. *Zaspomínate s nami vy alebo vaša dcéra na nejaký zaujímavý zážitok zo súťaží?*

Zážitkov je strašne veľa, veselých i menej veselých, ale napadol ma teraz jeden úsmevný. Cestou zo Slovinska nám (mne a Alžbetke) tréneri vymysleli súťaž, ktorá spočívala v tom, že kto sa z nás dvoch lepšie umiestni na turnaji, nebude musieť týždeň doma umývať riady. Takže moje zlato oproti Alžbetkinmu bronzu bolo pre mňa o to cennejšie.

Ďakujem i Vám za odpovede, prajem veľa ďalších úspechov v súťažiach a celej rodinke všetko dobré.

S. Suchá

Majstrovstvá okresu v streľbe zo vzduchovky

Dňa 20. 2. 2008 sa v Senici konali majstrovstvá okresu v streľbe zo vzduchovky, kde naši žiaci boli opäť mimoriadne úspešní. Družstvo dievčat sa umiestnilo na veľmi peknom 4. mieste v zložení Romana Reháková, Dominika Mikolová a žiačka 4. ročníka Anetka Žáková. Chlapci v zložení

Vladimír Polák, Denis Slovák a Radovan Prstek ml. predviedli mimoriadny výkon. V súťaži družstiev obsadili 1. miesto a postupujú na Majstrovstvá trnavského kraja. V súťaži jednotlivcov sme takisto boli veľmi úspešní. Denis Slovák získal 1. miesto s nástrelom 173 bodov, len 9-ročný Radovan Prstek obsadil 3. miesto s nástrelom 166 bodov. Súťaž bola vyrovnaná a náročná v konkurencii 12 škôl.

Plán činnosti komisie kultúry pre rok 2008

Marec - Jozefovská zábava

Máj - Deň matiek

Jún - MDD

- Otvorenie letnej sezóny

Júl - Plážový volejbal (spoluúčasť)

August - Koncert pre mladých i pokročilých

September - Jarmok

November - Diskotéka

December - Mikuláš

- Pieseň ako dar

JAR 2008				DOSPELÍ - MO				DORAST - V.liga západ			
	dátum	čas	stretnutie		dátum	čas	stretnutie		dátum	čas	stretnutie
16.	16.03.2008	15:00	Šaštín - Brodské	16.	16.03.2008	12:30	Chtelnica - Šaštín				
17.	23.03.2008	15:00	Š.Humence - Šaštín	17.	23.03.2008	12:30	Šaštín - Veľ.Orvište				
18.	30.03.2008	15:00	Šaštín - Letničie	18.	30.03.2008	12:30	V.Kostoľany-Šaštín				
19.	06.04.2008	15:30	Dubovce - Šaštín	19.	06.04.2008	13:00	Šaštín - Hlboké				
20.	13.04.2008	15:30	Šaštín - Cerová	20.	13.04.2008	13:00	Bojná - Šaštín				
21.	20.04.2008	16:00	Koválov - Šaštín	21.	20.04.2008	13:30	Šaštín - Boleráz				
22.	27.04.2008	16:00	Šaštín - Rybky	22.	27.04.2008	13:30	Solčany - Šaštín				
23.	01.05.2008	16:30	Radošovce - Šaštín	23.	04.05.2008	14:00	Šaštín - B.Mikuláš				
24.	04.05.2008	16:30	Šaštín - Sekule	24.	08.05.2008	14:00	Trebatice - Šaštín				
25.	11.05.2008	16:30	Hlboké - Šaštín	25.	11.05.2008	14:00	Šaštín - H.Orešany				
26.	18.05.2008	17:00	Šaštín - P.Močidlany	26.	18.05.2008	14:30	Továrniky - Šaštín				
27.	25.05.2008	17:00	Holíč "A" - Šaštín	27.	25.05.2008	14:30	Šaštín - Gbely				
28.	01.06.2008	17:00	Šaštín - Unín	28.	01.06.2008	14:30	Kúty - Šaštín				
29.	08.06.2008	17:00	Kopčany - Šaštín	29.	08.06.2008	14:30	Šaštín - Radošina				
30.	15.06.2008	17:00	Šaštín - Oreské	30.	15.06.2008	14:30	Preseľany - Šaštín				

JAR 2008				STARŠÍ ŽIACI				PRÍPRAVKA			
	dátum	čas	stretnutie		dátum	čas	stretnutie		dátum	čas	stretnutie
14.	29.03.2008	15:00	Šaštín - Cerová	12.	29.03.2008	12:30	Šaštín - Holíč "A"				
15.	05.04.2008	15:30	Čáčov - Šaštín	13.	05.04.2008	13:00	Holíč "B" - Šaštín				
16.	12.04.2008	15:30	Šaštín - Sekule	14.	12.04.2008	13:00	Šaštín - Radošovce				
17.	19.04.2008	16:00	Radošovce - Šaštín	15.	19.04.2008	13:30	Čáčov - Šaštín				
18.	26.04.2008	16:00	Šaštín - Stráže	16.	26.04.2008	13:30	Šaštín - B.Mikuláš				
19.	01.05.2008	16:30	Chropov - Šaštín	17.	03.05.2008	14:00	Šaštín - Skalica "B"				
20.	03.05.2008	16:30	Šaštín - Čáry	18.	10.05.2008	14:00	Gbely - Šaštín				
21.	08.05.2008	16:30	M.Háj - Šaštín	19.	17.05.2008	14:30	Šaštín - Brodské				
22.	10.05.2008	16:30	Šaštín - B.Mikuláš	20.	24.05.2008	14:30	Kúty - Šaštín				
23.	17.05.2008	17:00	Hlboké - Šaštín	21.	31.05.2008	15:00	Šaštín - Skalica "A"				
24.	24.05.2008	17:00	Šaštín - P.Ves	22.	07.06.2008	15:00	L.N.Ves - Šaštín				
25.	31.05.2008	17:00	Šaštín - Kopčany								
26.	07.06.2008	17:00	Brodské - Šaštín								

Odkaz redakcie všetkým čitateľom: PÍŠTE DO VÁŠHO HLÁSNIKA !

Všetky aktuálne zaujímavosti z dnešných dní, z dávno minulých, ale len tých čo sa týkajú nášho mesta.

Uzávierka štvrtého čísla bude **20.mája 2008** a vyjde v mesiaci jún 2008.

Texty článkov píšete strojom alebo počítačom obriadok alebo ručne, čitateľným písmom!

Redakcia za obsah článkov nezodpovedá, za obsah osobne zodpovedá autor článku. Anonymné články neuverejňujeme!

Redakcia si však vyhradzuje právo na uverejnenie článku a jeho úpravu po stránke pravopisnej a slohovej.

Časopis si možno vypožičať zdarma v predajniach v našom meste. Ak ho nedostanete, môžete si po HLÁSNIK osobne prísť do mestskej knižnice v pracovné dni od 10.00 do 16.00 hodiny.

Redakcia vám ďakuje za porozumenie.

Za redakciu J. Labašová

HLÁSNIK - informačný štvrtročník MsÚ Šaštín-Stráže

Ročník IX. - číslo 1 - Marec 2008 - Vydáva Mestský úrad Šaštín-Stráže. Zaregistrované na Okresnom úrade Senica pod číslom 1/2000.

Adresa redakcie: Mestská knižnica, Hviezdoslavova 4, 908 41 Šaštín-Stráže, telefónne číslo 034/6592 464, e-mail: kniznica.sastin-straze@mail.t-com.sk

Šéfredaktorka: Jana Labašová. Redakčná rada: Elena Ovečková, Mgr. František Havlíček, Mgr. Ludmila Machová, Mgr. Jana Kormanová, Rafael Menšík, Silvia Suchá, Jozef Fríbort. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň Durlák, Senica.

